

From: Povl-Christian Jensen <PCJ@da.dk>
Sent: 19-10-2021 10:28:41 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Lotte Tikjøb Rasmussen <lotr@amr.dk>; Christina Sode Haslund <CSH@da.dk>; Jens Skovgaard Lauritsen <JSL@da.dk>; mmn@di.dk <mmn@di.dk>; ajp@di.dk <ajp@di.dk>; 'Anne-Marie Røge Krag' <ark@danskerhverv.dk>; lal@teknik.dk <lal@teknik.dk>
Subject: VS: Skriftlig høring fra Sikkerhedsstyrelsen til Arbejds miljørådet: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester - FRIST 26. november 2021 (Id nr.: 296)
Categories: Malene

Til Sikkerhedsstyrelsen

Lovforslaget om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester ligger udenfor DA's virkefelt. Vi har derfor ikke bemærkninger til det pågældende lovforslag.

Med venlig hilsen

Povl-Christian Jensen
Chefkonsulent

Fra: Lotte Tikjøb Rasmussen <lotr@amr.dk>

Sendt: 15. oktober 2021 13:49

Til: lqv@ac.dk; msa@ac.dk; mth@ida.dk; kmj@dm.dk; ajp@di.dk; ark@danskerhverv.dk; Christina Sode Haslund <CSH@da.dk>; mmn@di.dk; sli@di.dk; lal@teknik.dk; tll@danskerhverv.dk; Povl-Christian Jensen <PCJ@da.dk>; mhb@fanet.dk; meretep@fanet.dk; lkd@kl.dk; olj@regioner.dk; sya@regioner.dk; Preben Meier Pedersen <pmp@kl.dk>; bgda@lf.dk; biola@medst.dk; la@lederne.dk; smt@lederne.dk; lec@def.dk; Martin Rasmussen <martin.rasmussen@hk.dk>; msh@fho.dk; annipilgaard@dsr.dk; ulje@danskmetal.dk; jenn@foa.dk; than@dlf.org; ulrik.spannow@3f.dk; kb@hkkf.dk; likj@fho.dk; kwb@dbio.dk; ms@sl.dk; fij@forbundet.dk; NIHE@fho.dk; sos@blikroer.dk; bpe@bupl.dk; thr@mediearbejdsgiverne.dk

Cc: sbn@nfa.dk; sif@at.dk; Winnie Poder Bjerregaard <wpb@bm.dk>; Nikoline Schriver <nisc@bm.dk>; ANPR@sst.dk; Mette Købke <MKK@da.dk>; lph@fho.dk; kkro@at.dk; jeb@at.dk; moos@lf.dk; tmni@kl.dk; ampe@kl.dk; aob@bupl.dk; ptya@bupl.dk; Nathalie Marlice Schrøder <namr@bupl.dk>; Niels Sørensen <nsoe@fho.dk>; chbr001@foa.dk; erwin.naes@3f.dk; Kristina Seehuusen <Kristina.Seehuusen@hk.dk>; mlh@bupl.dk; ako@dsr.dk; nh@ac.dk; mab@ac.dk; Jens Skovgaard Lauritsen <JSL@da.dk>; mlt@di.dk; eja@djoef.dk; ibl@arbejds miljøforskning.dk; ksj@arbejds miljøforskning.dk; hmw@nfa.dk; Allan Snitker <als@amr.dk>; Lotte Tikjøb Rasmussen <lotr@amr.dk>; Evy Martinussen <EMA@amr.dk>; Marianne Ho <mho@amr.dk>; Line Folke Sørensen <lfk@amr.dk>; Sara Fleckner Vilstrup <SAFV@amr.dk>; Amalie Ebler Blichfeld <aeb@amr.dk>

Emne: Skriftlig høring fra Sikkerhedsstyrelsen til Arbejds miljørådet: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester - FRIST 26. november 2021 (Id nr.: 296)

Kære medlemmer af Arbejds miljørådet

Vedlagt sendes skriftlig høring fra Sikkerhedsstyrelsen vedrørende udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Følgende bilag er vedhæftet:

- Høringsbrev
- Udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester
- Høringsliste

Eventuelle hørings svar bedes sendes til **Sikkerhedsstyrelsen** på sik@sik.dk senest den **26. november 2021**.

Mange hilsner

Lotte Tikjøb Rasmussen

Kontorfuldmægtig

From: Jens Skovgaard Lauritsen <JSL@da.dk>
Sent: 21-10-2021 10:44:38 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Postkasse Arbejdsmiljørådets Sekretariat <post@amr.dk>; 'Anders Just Pedersen' <ajp@DI.DK>; 'Anne-Marie Røge Krag' <ark@danskerhverv.dk>; Mette Møller Nielsen (mmn@di.dk) <mmn@di.dk>; Christina Sode Haslund <CSH@da.dk>; Povl-Christian Jensen <PCJ@da.dk>
Subject: VS: Skriftlig høring fra Sikkerhedsstyrelsen til Arbejdsmiljørådet: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester - FRIST 26. november 2021 (Id nr.: 296)
Categories: Malene

Til Sikkerhedsstyrelsen

Dansk Arbejdsgiverforening har ikke bemærkninger til det fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen

Jens Skovgaard Lauritsen
Chefkonsulent

Vester Voldgade 113
1552 København V
Direkte +45 33 38 93 91
Mobil +45 29 20 03 91
Mail jsl@da.dk
Web da.dk

Denne mail er tilsigtet en bestemt modtager og kan indeholde fortrolige oplysninger. Er du ikke den rette modtager, beder vi dig om at orientere os ved at besvare denne mail og derefter slette den. Det er ikke tilladt at beholde, kopiere, videresende eller bruge oplysninger fra denne mail, hvis du ikke er den rette modtager.

Fra: Lotte Tikjøb Rasmussen <lotr@amr.dk>

Sendt: 15. oktober 2021 13:49

Til: lqv@ac.dk; msa@ac.dk; mth@ida.dk; kmj@dm.dk; ajp@di.dk; ark@danskerhverv.dk; Christina Sode Haslund <CSH@da.dk>; mmn@di.dk; sli@di.dk; lal@teknig.dk; tll@danskerhverv.dk; Povl-Christian Jensen <PCJ@da.dk>; mhb@fanet.dk; meretep@fanet.dk; lkd@kl.dk; olj@regioner.dk; sya@regioner.dk; Preben Meier Pedersen <pmp@kl.dk>; bgda@lf.dk; biola@medst.dk; la@lederne.dk; smt@lederne.dk; lec@def.dk; Martin Rasmussen <martin.rasmussen@hk.dk>; msh@fho.dk; annipilgaard@dsr.dk; ulje@danskmetal.dk; jenn@foa.dk; than@dlf.org; ulrik.spannow@3f.dk; kb@hkkf.dk; likj@fho.dk; kwb@dbio.dk; ms@sl.dk; fij@forbundet.dk; NIHE@fho.dk; sos@blikroer.dk; bpe@bupl.dk; thr@mediearbejdsgiverne.dk

Cc: sbn@nfa.dk; sif@at.dk; Winnie Poder Bjerregaard <wpb@bm.dk>; Nikoline Schriver <nisc@bm.dk>;

ANPR@sst.dk; Mette Købke <MKK@da.dk>; lph@fho.dk; kkro@at.dk; jeb@at.dk; moos@lf.dk; tmni@kl.dk; ampe@kl.dk; aob@bupl.dk; ptya@bupl.dk; Nathalie Marlice Schrøder <namr@bupl.dk>; Niels Sørensen <nsoe@fho.dk>; chbr001@foa.dk; erwin.naes@3f.dk; Kristina Seehuusen <Kristina.Seehuusen@hk.dk>; mlh@bupl.dk; ako@dsr.dk; nh@ac.dk; mab@ac.dk; Jens Skovgaard Lauritsen <JSL@da.dk>; mlt@di.dk; eja@djoef.dk; ibl@arbejdsmiljoforskning.dk; ksj@arbejdsmiljoforskning.dk; hmw@nfa.dk; Allan Snitker <als@amr.dk>; Lotte Tikjøb Rasmussen <lotr@amr.dk>; Evy Martinussen <EMA@amr.dk>; Marianne Ho <mho@amr.dk>; Line Folke Sørensen <lfk@amr.dk>; Sara Fleckner Vilstrup <SAFV@amr.dk>; Amalie Ebler Blichfeld <aeb@amr.dk>

Emne: Skriftlig høring fra Sikkerhedsstyrelsen til Arbejdsmiljørådet: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester - FRIST 26. november 2021 (Id nr.: 296)

Kære medlemmer af Arbejdsmiljørådet

Vedlagt sendes skriftlig høring fra Sikkerhedsstyrelsen vedrørende udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Følgende bilag er vedhæftet:

- Høringsbrev
- Udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester
- Høringsliste

Eventuelle høringssvar bedes sendes til **Sikkerhedsstyrelsen** på sik@sik.dk senest den **26. november 2021**.

Mange hilsner

Lotte Tikjøb Rasmussen
Kontorfuldmægtig

Til parterne på vedlagte høringsliste

Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Hermed sendes ovennævnte udkast til lovforslag i høring.

Lovforslaget implementerer EU's tilgængelighedsdirektiv med ikrafttrædelse 28. juni 2025. Der vil være tale om minimumsimplementering af direktivet. Lovforslagets formål er at gøre det nemmere for personer med handicap og andre funktionsbegrænsninger at deltage i samfundet. Samtidig skal lovforslaget medvirke til, at tilgængelighedskravene til de af direktivet omfattede produkter og tjenester ensartes i EU, hvilket skal understøtte et effektivt indre marked.

Tilgængelighedskravene vil gælde udvalgte produkter og tjenester som f.eks. smartphones, e-bøger, selvbetjeningsterminaler, e-handelstjenester og tjenester vedr. passagertransport. De omfattede produkter og tjenester, som bringes i omsætning eller leveres fra 28. juni 2025, skal overholde tilgængelighedskravene. Produkter, som er bragt i omsætning før 28. juni 2025, skal ikke leve op til kravene – medmindre produktet fortsat anvendes til at levere en tjeneste, hvilket f.eks. gælder penge- og billetautomater. I så fald skal produktet tilpasses kravene inden udløbet af en lang overgangsperiode. Lovforslaget fastsætter dermed flere overgangsperioder, som sikrer en løbende udskiftning og tilpasning af produkter og tjenester efter 28. juni 2025.

Der vil være mulighed for fritagelse fra kravene, hvis overholdelsen medfører uforholdsmæssigt store omkostninger for de erhvervsdrivende.

Der er udarbejdet en foreløbig vurdering af lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Der vil derudover blive foretaget en ex-post måling af konsekvenserne, efter at lovforslaget er trådt i kraft.

Endelig fastsætter lovforslaget bestemmelser om kontrolmyndighederne på området.

Sikkerhedsstyrelsen skal anmode om at modtage eventuelle bemærkninger senest 26. november 2021 ved anvendelse af sik@sik.dk. Spørgsmål vedrørende

15-10-2021

J.nr. EMN-00-01-

000017

ANHO

Esbjerg Brygge 30

6700 Esbjerg

Telefon.: 33 73 20 00

sik@sik.dk

www.sik.dk

Vatno 27 40 31 23

lovforslaget kan rettes til Anders Holt (anho@sik.dk) eller Karin Mølhave (kam@sik.dk) på 33732000.

Der vedlægges udkast til lovforslag og en fortegnelse over hørte organisationer m.v. Materialet vil endvidere kunne ses på Høringsportalen.

Med venlig hilsen

Anders Holt

From: Per Henriksen <PEHE@DI.DK>
Sent: 26-11-2021 11:02:28 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Dansk Industri (MEPS) <meps@di.dk>; Lise Bjørg Pedersen <libp@DI.DK>
Subject: Bemærkninger udkast til Lov om tilgængelighed - Dansk Luftfart

Til Sikkerhedsstyrelsen

Hermed bemærkninger til ovennævnte lovudkast fra Brancheforeningen Dansk Luftfart

MVH

Per Henriksen

33774672

25. november 2021

PEHE

DI-2021-55647

Deres sagsnr.: «CaseContact_EksternReference»

**Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg**

E-mail til sik@sik.dk

Udkast til lov om tilgængelighed – bemærkninger angående luftfart

Vi takker for muligheden for at afgive bemærkninger til dette omfangsrige og komplekse materiale. Bemærkningerne afgives på vegne af Branche foreningen Dansk Luftfart, men vil i et vist omfang også indgå i DI's høringssvar.

Med afsæt i luftfarten noterer vi, som det fremgår af lovforslaget, at tilgængelighedsdirektivet (2019/882/EU) og dermed udmøntningen i lovforslaget, er et supplement til gældende EU-forordning nr. 1107/2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly.

Vi værdsætter, at der er tale om minimumsimplementering af direktivet og at kontrol/tilsyn vil blive håndteret som "on-request". Vi finder det dertil naturligt, at Trafikstyrelsen udpeges som myndighed for luftfart og øvrig persontransport.

På flere områder er direktivet og dermed loven vanskelig at navigere i. Som eksempel er kravene til selvbetjeningsautomater/-terminaler (bilag 1, afdeling 2) relativt generelle og vanskelige at fortolke i forhold til overholdelse og økonomiske konsekvenser. Der kan i den forbindelse derfor være behov for tydeliggørelse i form af en bekendtgørelse eller vejledning. Vi anbefaler, at sådanne tydeliggørelser etableres i god tid inden 28. juni 2025.

Det kan i samme forbindelse være vanskeligt at vurdere den eksakte grænsedragning for en tjenesteyders kontrolforpligtelse i forhold til producenter, når udstyr skal udskiftes. Det er således ønskeligt, at graden af tjenesteyders kontrolforpligtelse overfor producent tydeliggøres.

Vi anbefaler endvidere, at der efter lovens ikrafttrædelse etableres en analyse af lovens konsekvenser, herunder især de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Vi har endvidere følgende mere specifikke bemærkninger:

Vi anbefaler, at kravene vedrørende websteder (§1, stk. 2, 3) a)) vil følge de krav, der i dag anvendes af offentlige myndigheder til håndhævelse af lov om webtilgængelighed. Disse krav er kendte af brugerne, hvilket vil forenkle anvendelsen. Tjenesteydere, herunder lufthavne og luftfartsselskaber vil således tidligt kunne forberede deres websteder med henblik på overholdelse af de af lovens krav til hjemmesider, som skal være på plads den 28. juni 2025 (lovforslagets § 58, stk.1).

I luftfarten ejes selvbetjeningsautomater (check-in automater) typisk af lufthavnene, mens brugergrænseflader leveres af de enkelte luftfartsselskaber. Der kan i den forbindelse være behov for en nærmere præcisering af grænsedragningen mellem lufthavn og luftfartsselskab (software / hardware).

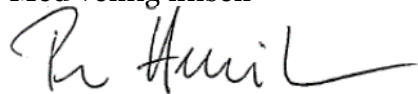
Luftfart er internationalt baseret. Luftfartsselskaber med trafik til og fra Danmark er således hjemmehørende i forskellige lande. Derfor bør rammerne for den nationale kontrol- og tilsynsvaretagelse være klart defineret. Vi forudsætter således, at Trafikstyrelsens primære kontrol- og tilsynsvaretagelse er i forhold til de i Danmark hjemmehørende selskaber. For øvrige EU-baserede selskaber forudsættes det, at kontrol- og tilsynsforpligtelsen er placeret i disses respektive hjemlande.

Det er i forlængelse af ovenstående uklart, hvorledes tredjelands-luftfartsselskaber er omfattet af direktivets bestemmelser og således også, hvordan de skal håndteres, jf. især § 3, nr. 27). Dette bør tydeliggøres, således at der ikke bliver tale om skævvridning af konkurrencen.

Vi finder, at det generelle mantra må være, at når der investeres i nyt, så skiftes der også. Men i forhold til de tidsmæssige krav til udskiftning og opfyldelse af lovens bestemmelser herfor, kan der opstå et specifikt dilemma i forhold til udskiftning af f.eks. enkelte selvbetjeningsautomater, der f.eks. har været udsat for hærværk eller er blevet uanvendelige af anden årsag. I den forbindelse bør det være muligt at udskifte "as is", således at tjenesteyder ikke skal håndtere 2 systemer / generationer i en overgangsperiode.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Per Henriksen
Brancheforeningen Dansk Luftfart
Tlf.: 33774672

From: Simon Pelle Andersen <spa@danskerhverv.dk>
Sent: 01-12-2021 11:29:13 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>; Anders Holt <anho@sik.dk>
Cc: Betina Schiønning <bsc@danskerhverv.dk>; Dansk Erhverv (Lotte Engbæk Larsen) <l@l@danskerhverv.dk>; Carsten Rose Lundberg <crlu@danskerhverv.dk>
Subject: Høringssvar vedr. udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester
Categories: Malene

Kære Sikkerhedsstyrelsen (att. Anders Holt)

Jeg vedhæfter hermed Dansk Erhvervs høringssvar vedr. udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Med venlig hilsen

Simon Pelle Andersen
Politisk konsulent

M. +4528711115
T. +4533746024
SPA@DANSKERHVERV.DK

Dansk Erhverv er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv. Vi handler på vegne af 18.000 medlemsvirksomheder og 100 brancheforeninger. Det er vores vision, at Danmark skal være verdens bedste land at drive virksomhed i. Det starter med erhvervslivets rammevilkår.

DANSK ERHVERV
Børsen
DK-1217 København K

CVR nr. 43232010
info@danskerhverv.dk
T. +45 3374 6000

www.danskerhverv.dk

[Læs vores persondatapolitik online](#)

Att.: Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg

Den 1. december 2021

Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Dansk Erhverv har ved mail af 15. oktober 2021 fået ovenstående lovforslag i høring og vi vil hermed komme med vores bemærkninger.

Generelle bemærkninger

Direktivet indfører fælles tilgængelighedskrav for udvalgte produkter og tjenester, der bringes i omsætning på EU-markedet efter den 28. juni 2025. Dermed skal virksomhederne indrette produkter og tjenester på en måde, der gør dem tilgængelige for personer med handicap.

Dansk Erhverv er helt enig i målet om øget tilgængelighed, men er alligevel bekymret over konsekvenserne af forslaget, da direktivet, som lovforslaget søger at implementere, er uklart og risikerer at blive uforholdsmæssigt økonomisk og administrativt byrdefulgt for virksomhederne.

Dansk Erhverv oplever, at der blandt medlemsvirksomheder er en generel interesse for at levere den bedst mulige service for kunderne og derfor er villigheden til at imødekomme ønsket om øget tilgængelighed ligeledes stort. Men en balanceret tilgang til implementeringen af direktivet er afgørende, således at der er en sammenhæng mellem det antal borgere, der tilgodeses af direktivet, og de omkostninger, det medfører for den enkelte virksomhed, samt de konsekvenser kravene om tilgængelighed kan have for bredden på det nuværende marked for produkter og tjenester.

Væsentlige økonomiske og administrative byrder for erhvervslivet

Det fremgår af udkastet til lovforslaget, at direktivet skal implementeres på den mindst byrdefulde måde for erhvervslivet samtidig med, at Danmark lever op til de EU-retslige forpligtelser. Dansk Erhverv opfatter det sådan, at der lægges således op til en minimumsimplicitering af direktivet.

For Dansk Erhverv er det afgørende at understrege, at kravene til tilgængelighed vil medføre væsentlige økonomiske og administrative byrder for erhvervslivet. Det er desværre fortsat uafklaret, hvor mange danske virksomheder, der vil blive berørt og i hvilket omfang.

Dansk Erhverv havde gerne set, at der var udarbejdet en Aktivitetsbaseret Måling af Virksomhedernes Administrative Byrder (AMVAB) og en konsekvensanalyse af de øvrige erhvervsøkonomiske konsekvenser ved implementeringen af tilgængelighedsdirektivet. I udkastet til lovforslaget refereres til en svensk analyse, der er udarbejdet på bestilling fra den svenske regering.¹ Oversættes de svenske tal til den danske virksomhedspopulation kan lovforslaget forventes at medføre ca. 4,5-6 mia. kr. i omstillingsomkostninger.

Det fremgår, at analysen er forbundet med betydelig usikkerhed og netop derfor mener Dansk Erhverv, at den danske regering i forbindelse med implementeringen af lovforslaget burde have foretaget en lignende analyse af de danske forhold. I Erhvervsstyrelsens 'Implementeringsplan for Erhvervsrelevante EU-retsakter', der er udarbejdet i forbindelse med implementeringen af direktivet, fremgår det, at det vil blive foretaget en genberegning i 2025.

Dansk Erhverv mener ikke, at det er hensigtsmæssigt at implementere lovgivning, der har så betydelige konsekvenser for erhvervslivet uden at være i stand til at afklare, hvor mange danske virksomheder, der vil blive berørt og i hvilket omfang. Dansk Erhverv vil derfor opfordre til, at der hurtigst muligt foretages beregninger af de økonomiske og administrative byrder for erhvervslivet.

Sektorspecifikke vejledninger

Det fremgår af udkastet til lovforslaget, at tilgængelighedskravene i direktivets bilag I er "*bredt formuleret*". Dansk Erhverv ser positivt på, at de erhvervsdrivende således har vide rammer til selv at beslutte, hvilke løsninger de vil anvende og dermed kan have en teknologineutral tilgang til implementeringen. Men de brede formuleringer gør det omvendt vanskeligt for de erhvervsdrivende at vurdere, hvordan de skal overholde tilgængelighedskravene. Derfor er det afgørende at arbejdet med konkretisering af tilgængelighedskravene igangsættes hurtigt.

For flere af de omfattede produkter og tjenester herunder smart-tv og elektroniske kommunikationstjenester, vil standarder og vejledninger først blive udarbejdet i forlængelse af den foreslåede lov. Hvis erhvervslivet skal have mulighed for at forberede sig på de betydelige økonomiske og administrative udfordringer, som direktivet vil medføre, er det helt afgørende, at arbejdet med udarbejdelse af informationsmateriale og vejledninger igangsættes hurtigt.

I udkastet til lovforslaget er der lagt op til, at der i perioden mellem direktivets implementeringsfrist den 28. juni 2022 og frem til anvendelse den 28. juni 2025 skal foretages en afklaring. Dette ser Dansk Erhverv gerne konkretiseret med en vejledningsplan hurtigst muligt, så de erhvervsdrivende har mulighed for at kunne forholde sig til implementeringen af de meget omfattende krav.

¹ Konsekvensanalys med fokus på kostnader och nyttor relaterade till genomförandet av tillgänglighetsdirektivet_ Analysys Mason 2021-02-19

Særligt om produkter

Dansk Erhverv konstaterer, at der i forhold til produkter omfattet af tilgængelighedskravene er angivet samme række af forpligtede økonomiske aktører som er at finde i den øvrige produktregulering, herunder New Legislative Framework.

Imidlertid finder Dansk Erhverv anledning til at bemærke, at der er en risiko for, at nærværende direktiv og implementeret lovgivning vil være forældet i denne henseende allerede før ikrafttræden, da man i øjeblikket reviderer store dele af produktreguleringen, herunder tager stilling til, om der skal være andre definitioner af økonomisk ansvarlige operatører.

Dansk Erhverv går i den forbindelse ud fra, at Sikkerhedsstyrelsen og andre ligestillede myndigheder fra de øvrige EU-lande vil tage kontakt til Kommissionen med henblik på at sikre, at også tilgængelighedsdirektivets ansvarssubjekter bliver opdateret så de følger anden lovgivning, der beskæftiger sig med ansvar for produkters lovlighed.

Formuleringen af pligterne i §§ 15-32

Dansk Erhverv er opmærksom på, at formuleringen og ordlyden af pligterne for de forskellige aktører tager udgangspunkt i de formuleringer, der findes i anden produktlovgivning, f.eks. produktloven.

Imidlertid finder vi anledning til at bede Sikkerhedsstyrelsen overveje, om det er proportionalt at anvende nøjagtig samme ordlyd, når henses til, at det trods alt må anses for mindre risikobetonet at have et produkt på markedet, som ikke overholder tilgængelighedskravene end et produkt som er farligt.

Ordet ”straks” anvendes f.eks. mange gange, og det kan virke uproportionalt i denne sammenhæng, og skaber også udfordringer i forhold til proportionaliteten af en sanktion for overtrædelse af pligten til at handle ”straks”.

Produkter der samtidig er skabt til at levere ”tjenester”

Dansk Erhverv ser et behov for at der udarbejdes særlige vejledninger om, hvilken erhvervsdrivende der har ansvaret for overholdelsen af tilgængelighedskravene i de tilfælde, hvor et produkt samtidig er indrettet med henblik på levering af en tjeneste. Det kan f.eks. være et fjernsyn, en tablet eller en konsol.

Vejledning til virksomheder, der leverer produkter til flere forskellige EU-lande

Dansk Erhverv ser et behov for, at der udarbejdes vejledninger til virksomheder, der sælger deres produkter (eller leverer deres tjenester) til flere markeder i EU.

Det er væsentligt at der skabes en procedure for, at de forskellige medlemsstaters myndigheder gøres bekendt med mulige undtagelser fra pligten til at opfylde tilgængelighedskravene og at de givne "dispensationer" anerkendes på tværs af EU-markederne.

Endvidere bør der udarbejdes vejledning om, hvordan man evt. leverer den ønskede dokumentation.

Særligt om tjenesteyderes forpligtelser

Det fremgår af udkastet til lovforslag § 33 som er en implementering af direktivets artikel 13, at tjenesteyderen skal sikre, at denne designer **og** leverer tjenester i overensstemmelse med tilgængelighedskravene.

Videre fremgår det af artikel 13, pkt. 2 og lovforslagsudkastets § 34, at før tjenesten leveres skal tjenesteyderen udarbejde de nødvendige oplysninger, jf. bilag 4.

Disse formuleringer bestyrker Dansk Erhverv i, at det pligtsubjekt, der tænkes på i forbindelse med tjenesteyderen og altså den der kan "levere" en tjeneste er den samme erhvervsdrivende, som står for designet af tjenesten. "Designeren" af tjenesten er den eneste, der med mening kan udfylde oplysningerne i bilag 4.

Derfor er det Dansk Erhvervs klare opfattelse, at en forhandler i et efterfølgende salgslid giver adgang til en tjeneste, der allerede er "leveret" af den designende erhvervsdrivende og derfor ikke kan anses omfattet af de pligter, der gælder for en tjenesteyder.

Dette får bl.a. betydning for udbredelsen af e-bøger. Se mere herom nedenfor.

Dette tager vi gerne en yderligere drøftelse med Sikkerhedsstyrelsen af.

Produkters overensstemmelse og CE-mærkning

Dansk Erhverv er som udgangspunkt betænkelig ved, at CE-mærket også skal omfatte krav om tilgængelighed.

CE-mærket er oprindeligt tænkt som et produktsikkerhedsmærke. Det angiver, om et produkt, som er omfattet af den harmoniserede EU-lovgivning for produkter, er i overensstemmelse med denne. Effektiv mærkning skal give forbrugeren de nødvendige oplysninger om et produkt på en klar og entydig måde. Er mærket ikke klart og entydigt, mister mærket sin funktion og værdi.

Sammenblander man krav om tilgængelighed med produktsikkerhed i CE-mærkningen, vil mærket ikke længere være klart og entydigt. Hvis man ønsker at anvende CE-mærket bredere, bør der tages stilling til den overordnede strategi for brugen af mærket så det ikke udvandes.

Dansk Erhverv ønsker fremadrettet under alle omstændigheder en drøftelse af, hvordan man sikrer, at de fornødne standarder er på plads i god tid før ikrafttræden af direktivet.

Undtagelse for mikrovirksomheder

Det fremgår af udkastet lovforslag § 6 stk. 3, at mikrovirksomheder, der defineres som; *en virksomhed, som beskæftiger under 10 personer, og med en årlig omsætning, der ikke overstiger 2 mio. EUR eller med en samlet årlig balance, der ikke overstiger 2 mio. EUR*, undtages fra at leve op til visse tilgængelighedskrav. Det gælder f.eks. mikrovirksomheder, der leverer tjenester, som helt fritages fra tilgængelighedskravene, jf. lovforslagets § 6, stk. 3, og for mikrovirksomheder, der handler med produkter, som fritages fra dokumentationskrav, jf. lovforslagets § 9, stk. 1.

Dansk Erhverv mener, der er behov for præciseringer i de tilfælde, hvor større virksomheder opkøber mikrovirksomheder med henblik for fusion. Hvornår og hvordan skal mikrovirksomheden i disse tilfælde overholde tilgængelighedskravene?

Strafbestemmelser

Absolut kumulation kan føre til urimelige resultater

Dansk Erhverv er generelt betænkelig ved, at de strafbelagte bestemmelser i flere tilfælde er uklare standarderne for tilgængelighed, ikke er specificeret. Sådanne bestemmelser er ikke egnet til at blive strafsanktioneret.

Det fremgår af udkastet til lovforslagets almindelige bemærkninger, at den erhvervsdrivende ikke skal kunne opnå en fortjeneste ved at overtræde flere regler på en gang, hvorfor der er nødvendigt at fravige straffelovens almindelige principper om relativ kumulation ved pådømmelse af flere strafbare forhold. Med lovforslaget foreslås det derfor at indføre absolut kumulation ved fastsættelse af straffen for flere overtrædelser af reglerne i loven.

Absolut kumulation kan føre til urimelige resultater. F.eks. kan det føre til, at straffen samlet set ikke kommer til at stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og oplysninger om virksomheden. Straffelovrådet har behandlet spørgsmålet om kumulation af straf i betænkning 1424/2002, hvor rådet ikke fandt grundlag for at ændre straffelovens regler. Lovrådet foreslog dog en justering, hvorefter der som hovedregel skal ske absolut kumulation ved små sumbøder for overtrædelse af særlovgivningen.

En regel om absolut kumulation er indført ved lov i færdselslovens § 118a, stk. 2 og 3. Denne regel er i overensstemmelse med Straffelovrådets anbefalinger. Straf for overtrædelse af færdselsloven er kendetegnet ved, at der findes et ”bødekatolog”, hvor der er fastsat små, takstmæssige bøder for overtrædelse af færdselslovens enkelte bestemmelser. Overtrædelse af færdselslovens regler adskiller sig derved væsentligt fra lov om tilgængelighed for produkter og tjenester.

Direktivets krav om effektive sanktioner, der skal stå i rimeligt forhold til overtrædelsen, og som skal have en afskrækkende virkning, kendes fra en række andre direktiver. En effektiv og afskrækkende sanktion kan være bødestraf, der fastsættes efter de almindelige regler i straffelovens kapitel 10. Det skal derimod ikke læses som et krav om, at vi er forpligtede til at indføre regler om absolut kumulation af straffene ved overtrædelse af samme bestemmelser.

Dansk Erhverv foreslår på den baggrund, at bemærkningerne om absolut kumulation udgår. Vi har tillid til, at domstolene idømmer bøder, der er passende og afskrækkende i tilfælde af en eller flere overtrædelser af loven.

Mulighed for tvistbilæggelse

Dansk Erhverv foreslår, at medlemsstaterne bør tilskynde forbrugerne til at kontakte virksomheder direkte for at lette bilateral løsning af problemer, før de indgiver en klage til administrative organer eller domstole.

Som det også fremgår i direktivets præambel (99), bør der indtænkes i alternative løsninger for at løse en sag eller tvist bilateralt inden domstole eller administrative myndigheder inkluderes. Denne opfordring til forbrugeren fremgår umiddelbart ikke i udkastet til lovforslag, hvilket vi gerne vil opfordre til at indtænke.

Det skal således være muligt for forbrugere med handicap at kontakte virksomheder direkte. At løse forbrugertvister direkte med en virksomhed er nemmere, hurtigere og billigere end at gå til domstole eller administrative organer. Dermed undgår man at lægge en unødigt byrde på disse organer, hvilket gavner alle interessenter (forbrugere, virksomheder, administrative organer, domstole).

Særligt om E-handelstjenester

Lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester forpligter e-handelstjenester til at leve op til tilgængelighedskrav, der fremgår af bilag 1 afdeling 3 og 4. E-handelstjenester defineres som: *Tjenester, der teleformidles ad elektronisk vej via websteder og tjenester til mobile enheder og efter individuel anmodning fra en forbruger med henblik på et indgået en forbrugeraftale.*

E-handelstjenester skal således leve op til den harmoniserede tilgængelighedsstandard (EN 301 549), der fastsætter tilgængelighedsprincipper og tekniske krav for websteder og mobilapplikationer. Der henvises også til standarden WCAG 2.1, der anvendes i Danmark til håndhævelse af lov om tilgængelighed for offentlige websteder og mobilapplikationer. Dansk Erhverv ser positivt på, at WCAG 2.1 standarden er udgangspunktet for tilgængelighedskravene for e-handelstjenester, da tilsynsmyndighederne således kan drage fordel af erfaringer i forbindelse med monitoreringer af offentlige websteder og mobilapplikationer.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Det fremgår af udkastet til lovforslagets § 58 stk. 3, at aftaler om levering af tjenester, som er indgået før den 28. juni 2025, kan fortsætte uændret, indtil de udløber, eller senest indtil den 28. juni 2030.

Formålet med bestemmelsen er at give tjenesteydere tilstrækkelig tid til at tilpasse sig tilgængelighedskravene. Undtagelsen indebærer, at kontrakter om tjenester kan fortsætte uændret og uden at tilgængelighedskravene overholdes, hvis dette er aftalt mellem kontraktparterne.

Ved anvendelse af lovforslaget § 58 stk. 3 på e-handelstjenester bør det defineres yderligere, hvornår en tjeneste udløber eller opdateres. Fælles for e-handelstjenester er, at de opdateres og justeres løbende og derfor er det afgørende at præcisere, hvornår noget betragtes som værende en grundlæggende funktionalitet, der udløber. Dette kunne eksempelvis være bestemt af aftaler med leverandører eller grundlæggende programmeringsmæssige ændringer eksempelvis udskiftning af CRM-systemer mv.

De fleste e-handelstjenester vil formentlig kunne fortsætte uændret efter den 28. juni 2025, da aftaler om levering af tjenester er indgået før og derfor er det nødvendigt med en yderligere præcisering, hvis overgangsbestemmelserne skal kunne anvende i praksis.

Tilsyn og kontrol med e-handelstjenester

Det fremgår af udkastet til lovforslaget, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal varetage kontrollen med e-handelstjenester med udgangspunkt i en reaktiv kontrol foretaget på baggrund af f.eks. henvendelser i pressen. Dansk Erhverv ser positivt på, at kontrollen med e-handelstjenester forventes at være reaktiv, men undres over, at der er lagt op til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal håndhæve på området for e-handelstjenester, da Digitaliseringsstyrelsen i dag er tilsynsførende myndighed for de offentlige websteder og mobilapplikation.

Som det også fremgår af udkastet til lovforslaget, kræver det betydelig teknisk indsigt og IT-understøttelse at vurdere om en e-handelstjeneste er i overensstemmelse med tilgængelighedskravene. Dansk Erhverv mener derfor, at det er hensigtsmæssigt at overveje Digitaliseringsstyrelsens praksis i forbindelse med deres håndhævelse af webtilgængelighed for offentlige websider og mobilapplikationer. Dansk Erhverv finder det helt oplagt at trække på de erfaringer, der allerede er gjort på området – særligt da det er den samme webtilgængelighedsstandard, der skal danne rammen for håndhævelsen.

Dansk Erhverv mener ligeledes, at de eksterne aktører, der skal bidrage til at udvikle nye IT-systemer, der kan håndtere monitoreringen af tilgængelighedskravene, bør inddrages aktivt i vejledningsarbejdet, herunder konkretisere tilgængelighedskravene og udarbejde uddybende eksempler på, hvordan e-handelstjenester i praksis kan efterleve kravene.

Digitaliseringsstyrelsen har oplyst til Dansk Erhverv, at ACT-reglerne (Accessibility Conformance Testing) stadig er under udvikling, og at det derfor er meget sandsynligt, at forskellige automatiske tilgængelighedstestværktøjer vil rapportere forskellige resultater. Dansk Erhverv mener, at dette bør afklares hurtigst muligt.

Til monitoreringen i Danmark har Digitaliseringsstyrelsen valgt et Portugisisk "open source" værktøj (Qualweb) til de automatiserede test af hjemmesiders webtilgængelighed. Det er gratis og alle kan anvende det, men testværktøjet mangler en "front end", før det kan anvendes af virksomheder. Dansk Erhverv vil i den forbindelse anbefale, at myndighederne stiller et værktøj til rådighed for virksomheder, så e-handelstjenesterne kan teste deres webtilgængelighed, på de samme vilkår, som den håndhævende myndighed anvender til test af webtilgængelighed.

Dansk Erhverv mener, at tilsynet og håndhævelsen bør være fleksibel og sanktionerne proportionale, således at der er en rimelig grad af fleksibilitet til at prioritere problemer baseret på indvirkning på brugerne, samt en afhjælpningsperiode til at løse identificerede problemer. En sådan håndhævelsesordning vil sikre, at virksomhederne fokuserer indsatsen på de mest betydningsfulde tilgængelighedsforhold, samtidig med, at e-handelstjenester får tid til at arbejde med de mindre problemer. Hvis enhver manglende opfyldelse af et tilgængelighedskrav, uanset hvor lille afvigelsen er, anses for at gøre et produkt eller en tjeneste "ikke-kompatibel", kan de myndigheder, der skal føre tilsyn, blive overvældet med klager. Det vil tære på myndighedernes ressourcer uden nødvendigvis at øge tilgængeligheden eller afhjælpe de problemer, der har en væsentlig indvirkning på brugerne. Dansk Erhverv mener derfor, at sanktionerne, som er angivet i direktivets artikel 30, bør være proportionale og tage hensyn til alvoren af problemet.

Teknisk dokumentation

Udover at skulle overholde tilgængelighedskravene er e-handelstjenesterne samtidig underlagt en række forpligtelser til at udarbejde af teknisk dokumentation af tjenesternes tilgængelighedsfunktionaliteter. Dansk Erhverv mener, at det er afgørende, at dokumentationskravet forenkles, således at de administrative byrder minimeres. Eksempelvis ved at anvende den såkaldte 'tilgængelighedserklæring' (WAS/Web Accessibility Statement), der er et standard-dokument, der i dag anvendes ved tilsynet med de offentlige websteder og mobilapplikationer. Dette dokument kan sammenlignes med de, i paragraf §34 omtalte krav, der angiver hvordan tjenesten opfylder tilgængelighedskravene.

I tilgængelighedserklæringen skal det fremgå, i hvilket omfang den enkelte hjemmeside er tilgængelig og hvilke forholdsregler, der er gjort for at opfylde kravene om webtilgængelighed. Derover skal det fremgå, hvordan hjemmesiden har testet deres webtilgængelighed, samt en beskrivelse af hvilket indhold,

- i. der ikke er tilgængeligt,
- ii. hvilket der ikke overholder webtilgængelighedsloven,
- iii. hvilket der vurderes at udgøre en uforholdsmæssig stor byrde og
- iv. hvilke initiativer der gøres for at opnå en højere grad af webtilgængelighed.

I forbindelse med Digitaliseringsstyrelsens håndhævelse jf. lov om tilgængelighed, tildeles et websted en tilgængelighedsscore mellem 0-500 point, målt på webstedets overholdelse af tilgængelighedsstandarden WCAG 2.1. På baggrund af scoren indplaceres webstederne på tre niveauer, henholdsvis ”overholder fuldt ud”, ”overholder delvist” og ”overholder ikke”. Pointscoren er udviklet i samarbejde med de nordiske lande og er derfor magen til den svenske pointscore, men pointscoren er ikke ens for alle EU-lande, hvilket er problematisk, da udgangspunktet for direktivet er at gøre kriterierne i webstandardens ens i hele EU. Dansk Erhverv vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at ens håndhævelsen på tværs af EU-lande er afgørende for at undgå konkurrenceforvridning og opfordrer derfor til, at der på europæisk plan udarbejdes en EU-guide for monitoreringen af e-handelstjenesterne.

Jævnfør lovforslagets paragraf § 35, er det tjenesteyderens ansvar: *at have procedurer til sikring af, at levering af tjenester forbliver i overensstemmelse med denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov. Der skal i fornødent omfang tages hensyn til ændringer af kendetegnene ved leveringen af tjenesten, ændringer af gældende tilgængelighedskrav og ændringer af de harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer.*

Dansk Erhverv vil i den forbindelse understrege, at en e-handelstjeneste er under konstant forandring og det vil være en stor og meget byrdefuld opgave, hvis der er et krav om, at tilgængelighedserklæringen til enhver tid skal være ajourført. Dansk Erhverv foreslår, at det specificeres, hvor ofte tilgængelighedserklæringen skal ajourføres.

Tilgængelighedserklæring som implementeringsplan

Vedrørende ovenstående afsnit om ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser jf. §58, foreslår Dansk Erhverv, at tilgængelighedserklæringen samtidig fungerer som en implementeringsplan. Af tilgængelighedserklæringen fremgår det, hvorledes e-handelstjenesten arbejder med webtilgængelighed og beskriver både hvilke dele, der enten opfylder eller ikke opfylder kravene. I overgangsperioden bør en e-handelstjeneste eksempelvis kunne skrive, at nogle dele ikke overholder tilgængelighedskravene, men at disse vil blive gjort tilgængelige i forbindelse med fremtidige opdateringer/udskiftninger. Dette kunne eksempelvis angives: *Planlagt udskiftet af e-handelstjenestens CRM-systemet i. 3 kvartal 2026 vil imødekomme X-tilgængelighedskrav.*

Dermed vil e-handelstjenesterne få mulighed for at planlægge arbejdet med deres webtilgængelighed, således at de økonomiske og administrative byrder ved omstillingen ikke bliver uforholdsmæssigt store. Samtidig sikrer dette, at e-handelstjenester kun skal forholde sig til den omtalte tilgængelighedserklæring, der samtidig fungerer som implementeringsplan.

Tilgængelighedserklæringen bør udarbejdes af myndighederne, som en standard-template med en fyldestgørende vejledning. Det skal være helt klart og utvetydigt, hvordan man efterlever tilgængelighedskravene. I forbindelse med implementeringen af GDPR-reglerne oplevede nogle virksomheder en uklarhed om reglerne og håndhævelsen, hvilket rådgivningsbranchen profiterede på. Myndigheder bør derfor bidrage til, at det ikke bliver unødigt omkostningsfuldt at efterleve tilgængelighedskravene.

Kravene til webtilgængelighed skal være teknologineutral

Det fremgår af udkastet til lovforslaget, at de meget brede definitioner sikrer teknologineutralitet og dermed en fremtidssikring, der kan rumme fremtidige funktionaliteter. Dansk Erhverv mener, at det er afgørende, at der i implementeringen indbygges en fleksibilitet således, at kravene ikke bremser virksomhedernes anvendelse af ny teknologi.

Udviklingen af ny teknologi sker hurtigt og danske virksomheder bør ikke begrænses i at gøre brug af nye teknologier som eks. augmented reality (AR), hvor man via software kan projicere billeder af eks. en sofa eller en højttaler ind i stuen via kameraet på sin smartphone. En teknologi, der allerede nu er udbredt. Derfor bør der være en form for buffer-tid (grace-period) således, at man kan tage nye teknologier i brug på den betingelse, at man inden for en periode kan levere et alternativ, der kan stå i stedet for den nye teknologi, målrettet borgere med et handicap. Det er dog ikke alle teknologier eller funktionaliteter, der kan gøres tilgængelige.

Undtagelse ved uforholdsmæssig stor byrde

Lovforslagets paragraf § 7 giver mulighed for, at produkter og tjenester kan undtages fra tilgængelighedskravene, når *overholdelsen af kravene enten ikke kræver en væsentlig ændring af et produkt eller en tjeneste, der medfører en grundlæggende ændring af grundegenskaberne, eller overholdelsen ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for den pågældende erhvervsdrivende.*

I lov om tilgængelighed for offentlige websteder og mobilapplikationer er det ligeledes en mulighed for at blive undtaget, hvis ændringer er forbundet med en uforholdsmæssig stor byrde. Her lægges vægt på, at: *De anslåede omkostninger og fordele ved at undlade at gøre indholdet tilgængeligt, skal vurderes i forhold til fordelene for personer med handicap, under hensyntagen til hyppigheden og varigheden af brugen af det specifikke indhold. Myndigheden eller det offentlige organ må medtage i vurderingen, hvor ofte/meget indholdet bliver brugt (fx ved brug af besøgstal) og vurdere indholdets aktualitet for personer med handicap.*

Dansk Erhverv foreslår i den forbindelse, at det skal være muligt at lave bevidste undtagelser for tilgængelighedskrav eks. af ”hjørner” af en webside eller en app, hvis det er forbundet med uforholdsmæssig stor byrde, så længe denne vurdering er dokumenteret og specificeres i tilgængelighedserklæringen. Der bør være en balanceret tilgang til kravene, så der er en sammenhæng mellem det antal borgere, der tilgodeses af direktivet, og de omkostninger, det medfører for den enkelte virksomhed, hvad angår økonomiske og administrative byrder.

Jævnfør direktivets artikel 14 stk. 7. fremgår det, at der er vedtaget en delegeret retsakt til supplerende af direktivet bilag VI. Det har ikke været muligt at lokalisere denne retsakt og Dansk Erhverv ser derfor gerne, at det specificeres med eksempler, hvilke forhold, der anses for at kunne leve op til kriterierne for uforholdsmæssig stor byrde.

Billeder på e-handelstjenester

Som det fremgår af udkastet til lovforslaget, vil der være en række administrative byrder i forhold til kravet om, at information på hjemmesider og i mobilapplikationer skal gøres tilgængelig f.eks. tekstbeskrivelse af billeder. Et billede skal således altid være knyttet til et tekstbaseret alternativ – en såkaldt alt-tekst. Alt-teksten fremgår af koden bag websiden eller app'en og bliver især brugt af hjælpeteknologier og søgemaskiner.

En e-handelstjeneste skal således sikre, at alle billeder er knyttet til en alt-tekst for at kunne leve op til kravene. Det kan blive meget byrdefulgt, hvis alle billeder skal anføres med en alt-tekst manuelt. Et af Dansk Erhvervs medlemmer har eks. 150.000 billeder på deres webshop. Derfor bør der i kravene til webtilgængelighed accepteres en høj grad af anvendelse af AI-værktøjer, eks. ifm. billedgenkendelse, så billedbeskrivelsen kan automatiseres.

Med den nuværende teknologi har automatiseringen ifm. billedgenkendelse en række begrænsninger. Det må dog forventes, at teknologier, der kan løse den slags udfordringer vil blive udviklet i løbet af de næste år. Dansk Erhverv vil i den forbindelse tilføje, at et billede på en e-handelstjeneste i hovedreglen optræder i en kontekst, med en produktbeskrivelse, og derfor bør der ikke være skrappe krav til detaljeringsgraden af billedbeskrivelsen.

Derudover bør nye kompenserende teknologier bl.a. indenfor mobile brugerapplikationer, der er tiltænkt borgere med et handicap, i videst muligt omfang indtænkes som en del af de samlede løsninger indenfor webtilgængelighed, herunder ifm. billedgenkendelse. Kompenserende teknologier: *Alle genstande, udstyrsdele, tjenester eller produktsystemer, herunder software, der bruges til at øge, bevare, erstatte eller forbedre funktionsmuligheder for personer med handicap eller til lindring af og kompensation for funktionsnedsættelser, aktivitetsbegrænsninger eller deltagelsesbegrænsninger.*

Tilgængelighed på skoleskemaet på IT-uddannelserne

Dansk Erhverv har i forbindelse udarbejdelsen af høringssvaret talt med række medlemmer, der efterspørger kompetencer indenfor webtilgængelighed. Dansk Erhverv vil derfor gerne opfordre til, at relevante uddannelser indenfor IT-udvikling indtænker den fremtidige stigning i efterspørgslen efter de nødvendige kompetencer inden for webtilgængelighed.

Derudover foreslår Dansk Erhverv har der sættes midler af til efteruddannelse i webtilgængelighed. Hvis alle e-handelstjenester skal kunne leve op til webtilgængelighedskravene, er det helt afgørende, at kompetencerne er til rådighed på arbejdsmarkedet.

Særligt om E-bøger

Hvem er pligtsubjekt ift. lovens bestemmelser om e-bøger?

Som angivet ovenfor, er det Dansk Erhvervs opfattelse, at ordlyden af direktivets artikel 13 og udkastet til lovforslags §§ 33-34, giver det klare indtryk, at det pligtsubjekt, der tænkes på i forbindelse med tjenesteyderen og altså den der kan "levere" en tjeneste er den samme erhvervsdrivende, som står for designet af tjenesten. "Designeren" af tjenesten er den eneste, der med mening kan udfylde oplysningerne i bilag 4.

Derfor er det også Dansk Erhvervs klare opfattelse, at en forhandler i et efterfølgende salgsgled giver adgang til en tjeneste, der allerede er "leveret" af den designende erhvervsdrivende og derfor ikke kan anses omfattet af de pligter, der gælder for en tjenesteyder. Dette gælder bl.a. e-bøger. I lovforslagets s. 93, står der, at "E-bøger og dedikeret software er tjenester, der leverer digitale filer, som indeholder en elektronisk udgave af en bog, som brugeren kan få adgang til, navigere i, læse og bruge, og den dedikerede software, som anvendes til at få adgang til, navigere i, læse og bruge de pågældende digitale filer. Der kan både være tale om en tjeneste, der giver adgang til en enkelt e-bogsfil eller en, hvor der gives adgang til flere e-bogsfiler, f.eks. Mofibo eller eReolen."

Første del af teksten svarer i vidt omfang til teksten i direktivets art. 2 nr. 41), men tilføjelsen "Der kan både være tale om en tjeneste, der giver adgang til en enkelt e-bogsfil eller en, hvor der gives adgang til flere e-bogsfiler, f.eks. Mofibo eller eReolen" kan ikke genfindes i direktivet.

Tilføjelsen, hvor der henvises til streamingtjenester, kan efterlade det indtryk, at det er forhandlerne tjenester, som er omfattet af e-bogs-definitionen og ikke e-bogen i sig selv.

Ordlyden af præambelbetragtning nr. 41 er følgende: Henvisningen i sidste sætning til, at andre erhvervsdrivende, der er involveret i distributionen af e-bøgerne, kan være omfattet af tjenesteyderkonceptet, skal forstås i sammenhæng med præambelens henvisning til, at "interoperabiliteten med hensyn til tilgængelighed bør optimere disse filers kompatibilitet med brugeragenterne og med eksisterende og fremtidige kompenserende teknologier." Det betyder med andre ord, at forhandlere som Mofibo (som nævnt i lovbemærkningerne), skal sikre, at interoperabiliteten i de tilgængelige filer optimeres. Det kan forhandlerne gøre ved at sikre, at der ikke stilles forhindringer i vejen for alternative renderinger dvs. f.eks. syntetisk tale/oplæsning, og at tilgængeligheds-metadataen er søgbar.

Forhandlerne af e-bøgerne har imidlertid *ikke* indflydelse på og ansvar for produktionen (designet) af e-bogen, som udelukkende foregår i forlagsregi.

En fortolkning af direktivet, hvor forhandlerne har et selvstændigt ansvar for, at e-bøgerne er tilgængelige, vil således for det første have den konsekvens, at forhandlerne får ansvar for noget, som de ingen indflydelse har på. Det vil svare til at give en distributør ansvar for konstruktionen af en elektrisk del i f.eks. et fjernsyn eller en konsol.

Uanset, at man efter direktivet betragter en e-bog som en tjeneste og ikke et produkt må det være nødvendigt at forstå direktivet på den måde, at en forhandler naturligvis ikke kan sanktioneres for et forhold, som denne ingen indflydelse har på. Det ville svare til et objektivt ansvar, hvilket ikke kan have været hensigten, og heller ikke vil være i overensstemmelse med læsningen af artikel 13 i direktivet.

Ikke engang i produktsikkerhedslovgivningen er der hjemmel til at sanktionere forhandlerens salg af et farligt produkt medmindre forhandleren ikke har optrådt med den fornødne omhu. Det kan derfor heller ikke være EU-lovgivers hensigt at sanktionere en forhandler af en e-bog, som har sikret sig dokumentation for, at e-bogen opfylder tilgængelighedskravene, før forhandleren sætter e-bogen til salg eller streaming.

En anden (formentlig utilsigtet) konsekvens af en sådan læsning af direktivet have den konsekvens, at vurderingen af, om lovens undtagelsesbestemmelser om mikrovirksomheder finder anvendelse, ikke tager sit udgangspunkt i størrelsen på det forlag, som udgiver e-bogen og afholder omkostningerne til at sikre tilgængelighed, men i størrelsen på den forhandler (f.eks. Mofibo), som stiller e-bogen til rådighed. Konsekvensen ville være, at undtagelsen for mikrovirksomheder de facto ikke ville kunne finde anvendelse for forlagsbranchen, og dette er ikke intentionen med direktivet.

Særligt om bagkataloget af e-bøger

Dansk Erhverv ved, at bl.a. Danske forlag har været meget aktive ift. digitalisering af bagkataloget, og Danske forlag estimerer, at der vil være omkring 100.000 titler, som ikke pr. 25. juni 2025 lever op til de kommende tilgængelighedskrav.

I den svenske udredning er der foretaget en beregning, som viser, at det vil koste omkring 4.000 SEK at opgradere en e-bog fra bagkataloget til et tilgængeligt EPUB3-format. Ift. det danske marked vil det svare til en omkostning på ca. 300 mio. kr.

På en stor del af e-bøgerne i bagkataloget er der en meget lille omsætning, og et krav om tilgængelighed for alle e-bøger på markedet i 2025 vil derfor både af økonomiske og praktiske årsager betyde, at en meget stor del af den digitale litteratur vil blive trukket tilbage fra den kommercielle handel.

Det skal bemærkes, at store dele af bagkataloget alene er tilgængeligt digitalt, da de trykte udgaver meget ofte er udsolgt fra forlaget, da det ikke er økonomisk bæredygtigt at lagre trykte bøger med en meget lille omsætning. En tilbagetrækning af digitale titler vil ud fra både et kulturpolitisk og et almindeligt forbrugerperspektiv være yderst u hensigtsmæssigt. Hvis vi skal sikre både bredde og mangfoldighed i bagkataloget, er det derfor helt afgørende, at der i lovens bemærkninger tages udtrykkeligt stilling til, at tilgængelighedskravene i loven er begrænset til at omfatte e-bøger, som udgives efter den 25. juni 2025.

Det er vores vurdering, at hjemlen kan findes i en af følgende tre bestemmelser: § 58 Bestemmelsen fastlægger i stk. 1, at ”loven finder anvendelse på produkter og tjenester, som bringes i omsætning eller leveres fra den 28. juni 2025...” og må ift. e-bøger forstås således, at tilgængelighedskravet er begrænset til de e-bøger, som bringes i handelen efter den 28. juni 2025. 7 § 3 litra 12) definerer ”bringe i omsætning” som ”første tilgængeliggørelse af et produkt på EUmarkedet”.

”Levering” er ikke nærmere afgrænset i direktivet, men afgørende må være, om forlaget har leveret e-bogen.

E-bøger, som forlagene allerede har udgivet og bragt i omsætning ved levering enten til Publizon, direkte til forhandlere eller på forlagets egen hjemmeside før den 28. juni 2025, er ikke omfattet af loven. Uanset at e-bøger i direktivet er klassificeret som tjenesteydelser, så har e-bøger reelt samme egenskaber som produkter ift. produktionsprocessen. E-bøger bliver produceret og så sat på markedet via forskellige salgsplatforme og vil ofte ligge til salg i årevis uden at blive ændret eller opdateret.

Så i lighed med produkter kan e-bøger ikke bare ændres, og direktivet må derfor fortolkes således, at tilgængelighedskravet for e-bøger først gælder e-bøger, som leveres fra forlaget efter den 28. juni 2025.

Det følger af § 2 nr. 2 i lovforslaget, at ”Loven finder ikke anvendelse på følgende indhold af websteder og mobilapplikationer: Dokumentformater, der er offentliggjort inden 28. juni 2025.” I den svenske udredning henviser lovgiver til, at e-bøger er omfattet af denne kategorisering og konkluderer derfor, at e-bøger som allerede er på markedet pr. 28. juni 2025, ikke skal leve op til tilgængelighedsdirektivet. Der står flg.: ”... Å andra sidan ska, när det gäller webbplatser och applikationer, kraven inte gälla filformat för dokument som offentliggjorts före den 28 juni 2025. Det är utredningens uppfattning att detta undantag träffar e-böcker utgivna i ett visst format. E-boken är en tjänst, men den kan också sägas vara ett dokument. Utredningens bedömning är därför att tillgänglighetskraven endast gäller utgivning (offentliggörande) av e-böcker efter den 28 juni 2025. Offentliggörande ska inte i det här sammanhanget ses som ett offentliggörande enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen), det vill säga när verket första gången lovligen görs tillgängligt för allmänheten (1 kap. 7 § upphovsrättslagen). Det är offentliggörandet av den elektroniska filen som avses.” § 2, nr. 5 arkiver.

Det følger af § 2 nr. 5, at loven ikke finder anvendelse på ”Indhold på websteder og applikationer til mobile enheder, der kvalificeres som arkiver, hvilket betyder, at de kun har indhold, der ikke er opdateret eller redigeret efter den 28. juni 2025.” Bagkataloget er indhold, som allerede er udbudt og gjort tilgængeligt for brugerne på et tidspunkt 8 inden lovens ikrafttrædelse.

Derfor er det i overensstemmelse med Erhvervsministeriets betragtninger om § 2 i lovforslagets s. 44 at undtage bagkataloget, da det vil være en uforholdsmæssig stor byrde for forlagene, hvis de skal sikre, at alt deres allerede offentliggjorte indhold skal gøres tilgængeligt.

Uforholdsmæssig stor byrde at gøre bagkataloget tilgængeligt

Hvis lovgiver mod forventning skulle nå til den konklusion, at ingen af de tre ovenfor omtalte bestemmelser sikrer, at bagkataloget er undtaget fra tilgængelighedskravene, så bør det ift. bestemmelsen i § 7 om, at tilgængelighedskravene kun finder anvendelse i det omfang, at overholdelsen ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for den pågældende erhvervsdrivende, præciseres i lovforarbejderne, at bestemmelsen har den betydning, at et forlag kan undtage hele bagkataloget med henvisning til uforholdsmæssig byrde.

Afgørelsen skal kunne baseres på en vurdering af forlagets samlede bagkatalog, da en individuel vurdering titel for titel vil være ekstremt administrativt ressourcekrævende og dermed være uproportionel og ikke i overensstemmelse med direktivets grundlæggende principper udtrykt i præambelens pkt. 21) om, at tilgængelighedskrav bør indføres på den mindst byrdefulde måde for de erhvervsdrivende.

Det er vigtigt at understrege, at udfordringen med at skabe tilgængelighed på allerede udgivne/leverede titler yderst sjældent vil ligge i den enkelte titel. Det er den samlede volumen af forlagets bagkatalog, som udgør en barriere, og som vil betyde, at store dele af litteraturarven vil blive trukket fra markedet og biblioteker.

Det er vores vurdering, at der er støtte for denne fortolkning i lovforslagets bilag 5. F.eks. er kriterierne i stk. 1 litra b) omkostninger, der er påløbet under produktionen. Produktionen af e-bøgerne i bagkataloget ligger tilbage i fortiden, og forlagene vil ikke med rimelighed kunne genskabe og vurdere produktions- og udviklingsomkostninger titel for titel, men alene som et overordnet skøn over hele bagkataloget.

Ændringer ved trykfejl og prisændringer

I praksis laver forlagene ændringer i e-bøgerne, når forlagene bliver opmærksomme på trykfejl. Rettelser af trykfejl og prisændringer kræver ikke nyt ISBN-nummer.

Uanset hvilken hjemmel der er for at undtage bagkataloget, er det vigtigt, at det i bemærkningerne til loven præciseres, at efterfølgende opdateringer af bagkataloget, som ikke udløser et nyt ISBN-nummer, kan foretages uden at have den konsekvens, at e-bogen bliver omfattet af lovens krav.

Særligt om mikrovirksomheder

Det er også vigtigt, at det præciseres i lovbemærkningerne, at hvis en mikrovirksomhed, som har benyttet sig af undtagelsen i loven og undladt at gøre forlagets e-bøger tilgængelige, bliver opkøbt af et forlag, som er omfattet af loven, så vil det opkøbte forlags allerede udgivne e-bøger fortsat

være omfattet af undtagelsen. Og endelig er det vigtigt at få præciseret, at hvis en mikrovirksomhed vokser og bliver omfattet af loven, så vil allerede udgivne e-bøger ikke blive omfattet af loven. Ellers vil der være risiko for, at loven kan blive en bremse for vækst og innovation.

Offentlig finansiering, hvis loven mod forventning omfatter bagkataloget

Dersom der mod forventning stilles krav om, at loven gælder med tilbagevirkende kraft for e-bøger, bør der ved beregningerne af de økonomiske konsekvenser for det offentlige tages højde for, at det offentlige finansierer konverteringen på ca. 300 mio. kr., jfr. ovenfor, da dette bør være en offentlig opgave, da der er en kulturpolitisk interesse i, at bagkataloget ikke trækkes fra markedet.

Særligt om personbefordring med fly

Det værdsættes, at det tydeligt fremgår af lovforslaget, at tilgængelighedsdirektivet (2019/882/EU) og lovforslaget, som implementerer dele af direktivet, er et supplement til gældende EU-forordning nr. 1107/2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly.

Det er bemærket, at samtlige selvbetjeningsautomater på lufthavnens område er omfattet af den lange overgangsperiode på op til 20 år fra anskaffelsesdato, da mange af disse maskiner har lang levetid og er omkostningskrævende. Der ses frem til, at der efter lovens ikrafttrædelse vil ske en undersøgelse af lovens konsekvenser, herunder de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, da loven stiller store krav til omstilling, innovation og produktion.

For så vidt angår de sensoriske krav til selvbetjeningsautomaterne/terminalerne i bilag 1, afdeling 2 synes de forholdsvis generelle og svære at navigere efter i relation til overholdelse og økonomiske konsekvenser. Vi skal i denne anledning anbefale, at der vil blive udstedt bekendtgørelser eller på anden vis vejledning herom inden 28. juni 2025.

Konkrete bemærkninger:

Ad § 1, stk. 1, 3) c) *Selvbetjeningsmaskiner til check-in*

For så vidt angår check-in maskinerne i lufthavnen anbefales, at ansvarsfordelingen mellem luftfartsselskaber og lufthavne fremgår tydeligt, da det typisk er lufthavne, der anskaffer selve maskinen, mens brugerinterfaces/software leveres specifikt af de enkelte luftfartsselskaber.

Ad § 1, stk. 2, 3) e) *Interaktive selvbetjeningsterminaler*

Vi har noteret os, at de mange informationsskærme på lufthavnens område om bl.a. ankomst- og afrejsetider, gates m.m. ikke er omfattet af tilgængelighedskravene, da de ikke er interaktive. Der kræves ikke en aktiv handling af passageren eller andre personer i lufthavnen. Det synes imidlertid uklart og kunne præciseres, hvordan selve informationstjenesten om transporttjenester, herunder rejseinformation i realtid, § 1, stk. 2, 3) d), jr. Bilag 1, afd. 3 mere præcist kan overholdes i praksis.

Ad § 15, stk. 1 og § 33 om Fabrikantens og Tjenesteyderens forpligtelser

Det følger af § 15, at Fabrikanten skal sikre, at produktet er designet og fremstillet i overensstemmelse med lovens krav, når produkterne bringes i omsætning, samt ifølge § 33, at Tjenesteyderen skal sikre, at de tjenester, som pågældende leverer, er i overensstemmelse med kravene i loven. Det skal i den anledning anbefale, at det præciseres, om lufthavnen i relation til selvbetjeningsautomater, har en undersøgelsespligt over for fabrikanten for så vidt angår lovens tekniske krav.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen,
Simon Pelle Andersen
Politisk konsulent

From: Monica Løland <mol@handicap.dk>
Sent: 26-11-2021 13:19:16 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: Høringssvar fra DH: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter

Til Sikkerhedsstyrelsen

Vedhæftet følger høringssvar fra Danske Handicaporganisationer vedr. høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Med venlig hilsen

Monica Løland
Chefkonsulent

Direkte: +45 36388524
Mobil: +45 40140524
E-mail: mol@handicap.dk

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

Danske Handicaporganisationer (DH) arbejder for, at mennesker med handicap kan leve et liv som alle andre: Deltage, bidrage og være en del af fællesskabet. DH er fælles talerør for 35 handicaporganisationer og repræsenterer alle typer handicap.

Vi behandler personoplysninger om dig. [Se her vores databeskyttelsespolitik](#)

Til Sikkerhedsstyrelsen, sik@sik.dk

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

26. november 2021 /
mol_dh
Sag 6-2021-00678
Dok. 553970

Høringsvar: Udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

DH har følgende generelle bemærkninger:

Loven om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester er et stort fremskridt for mennesker med handicap, og den kan være med til at sikre bedre inklusion af mennesker med handicap i samfundet. Inklusion i samfundet betyder, at mennesker med handicap kan leve et liv som alle andre – deltage, bidrage og være en del af fællesskabet

Det er derfor beklageligt, at Erhvervsministeriet ikke er mere ambitiøs i forhold til at sikre tilgængelighed for mennesker med handicap ved implementeringen af tilgængelighedsdirektivet i dansk lovgivning. Der er i stedet fokus på at sikre den mindst byrdefulde implementering for virksomhederne. Vi mener, at man ikke udelukkende skal se på de omkostninger, der følger af krav om tilgængelighed, men også de samfundsmæssige fordele og gevinster. Hermed vil der kunne fremkomme områder, der er oplagte at lade blive en del af implementeringen. Vi kommer med eksempler nedenfor.

Bedre tilgængelighed til produkter og tjenester vil ikke kun være til gavn for mennesker med handicap, men være en fordel for mange forbrugere. Det betyder også, at en ambitiøs implementering af tilgængelighedsdirektivet på længere sigt vil kunne være en konkurrencefordel for danske virksomheder, da det vil være med til at bringe Danmark i front på området frem for situationen i dag, hvor andre lande er langt foran os i forhold til at tænke løsninger, der er tilgængelige for alle.

DH er desuden bekymret for selve formuleringen af teksten i udkastet til loven, der bærer præg af nogle steder at være så direktivnær, at loven bliver svær at forstå. Vi mener, at dette kan gøre det svært for de virksomheder og tjenesteydere, der skal leve op til loven.

Derudover har vi følgende specifikke bemærkninger:

Kapitel 1

§ 1

Som nævnt ovenfor mener DH, at man i Danmark skal gå ud over minimumsimplementering af tilgængelighedsdirektivet. Artikel 4 stk. 4 i direktivet nævner, at man under hensyn til de nationale forhold kan beslutte, at det byggede miljø, der anvendes af kunder, der køber tjenester omfattet af direktivet, skal overholde tilgængelighedskravene i bilag 3 i direktivet. Denne artikel er ikke afspejlet i udkastet til loven. DH mener, at

den skal implementeres i den danske lov, da der i Danmark er mange eksempler på selvbetjeningsterminaler som f.eks. hæveautomater og billetautomater, hvor de fysiske omgivelser er med til at gøre adgangen til terminalerne utilgængelig. Der findes krav til de fysiske omgivelserne til selvbetjenings- og brugerbetjente anlæg i Bygningsreglementet, men da dette gælder ikke gælder eksisterende byggeri og primært kun gælder ved nybyggeri eller større ombygninger, vil det ikke gælde alle steder, hvor nye terminaler skal sættes op i henhold til denne lov. Derfor vil krav til de fysiske omgivelser være med til at sikre tilgængelighed til de tjenester, der er omfattet af udkastet.

DH mener også, at tilgængelighedskravene i udkastet med fordel kan gælde for flere produkter og tjenester end de, der er nævnt i udkastet. Mange husholdningsprodukter som f.eks. kaffeautomater og vaskemaskiner har i dag touch skærme som betjeningspaneler, som er utilgængelige for mennesker med handicap. Anvendelsesområdet kan derfor f.eks. udvides til at omfatte smart husholdningsprodukter, da tilgængelighedskrav til brugergrænseflader i bilag 1 kan bruges til skærmen på produktet. Derudover mener DH, at overnatningsmuligheder er et eksempel på en tjeneste, der skal omfattes, her kan kravene til websites og mobilapplikationer bruges.

DH er af den opfattelse, at der vil være hjemmesider uden e-handel, der indeholder oplysninger om produkter eller tjenester, der ikke er omfattet af udkastet. DH mener derfor, at anvendelsesområdet også skal omfatte hjemmesider og mobilapplikationer, der ikke er e-handelssider og ikke er offentlige myndigheder. Kravene findes allerede i lovudkastet, og der er erfaringer at hente fra loven om tilgængelighed til offentlige myndigheders hjemmesider.

§ 3

I dag findes der eksempler på undervisningsmaterialer, der ikke udgives som bøger, men derimod laves som digitale læringsmiljøer. Et eksempel er Gyldendals digitale fagportaler. Undervisningsmateriale udgivet som e-bøger vil være omfattet af loven. Vi mener, at læringsmiljøer også skal være omfattet ved, at definition nr. 37 om E-bog udvides til at omfatte bl.a. læringsmiljøer. Det er en stor udfordring, at meget undervisningsmateriale ikke er tilgængeligt, og ved at stille krav om tilgængelighed til læringsmiljøer, vil der blive bedre inklusion af elever og studerende med handicap.¹

Kapitel 2

§ 6

Ifølge udkastet skal transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester alene opfylde tilgængelighedskravene i afdeling 4 i bilag 1. DH mener, at man i loven skal lade tilgængelighedskravene i afdeling 3 i bilag 1 gælde for alle transporttjenester, også transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester. Det vil være med til at sikre, at man som forbruger vil kunne planlægge og foretage den tilgængelige rejse fra A til B og ikke kun en del af vejen. Desuden vil transporttjenester i byer og forstæder kunne udveksle erfaringer med de nationale transporttjenester om opfyldelse af kravene.

Styrelsen skriver i bemærkningerne, at alle de oplyste transportformer i udkastet er underlagt lov om webtilgængelighed, men det står ikke helt klart fra DH, hvorvidt alle er omfattet. Og hvorvidt dette også gælder for alle elektroniske billetter til transporttjenester. DH mener derfor, at tilgængelighedskravene for transporttjenester skal gælde alle transporttjenester, hermed kommer § 6 om transporttjenester også til at

¹ En undersøgelse foretaget af Dansk Blindesamfund viser, at digitalisering er en barriere for inklusion af blinde og svagsynede i uddannelsessystemet. 71 procent af de adspurgte studerende oplever af og til eller altid problemer med at anvende digitale materialer. <https://blind.dk/nyheder/synshandicappede-studerende-haegtes-digitale-undervisning>

afspejle de nationale forhold i Danmark, hvor byer og forstæder og regionale transporttjenester udgør en stor andel af den kollektive transport i Danmark pga. landets størrelse.

Lovudkastet lægger sig tæt op af direktivteksten i forhold til at undtage mikrovirksomheder. DH mener, at det også er vigtigt her at tage den danske kontekst i betragtning ved implementering af direktivet. En stor andel af danske virksomheder er små virksomheder og vil derfor kunne undtages.

I stedet for at undtage mikrovirksomheder, mener vi, der skal være fokus på at hjælpe mikrovirksomheder med at leve op til kravene. Dette kan bl.a. ske i kraft af vejledninger, gratis standarder og danske oversættelser af relevante standarder og tekniske specifikationer som nævnt nedenfor.

Desuden får mange mikrovirksomheder støtte gennem de erhvervsstøtteordninger, vi har i Danmark, hvilket begrundes, at de skal leve op til tilgængelighedskravene. Ikke alle andre EU-lande har lignende erhvervsstøtteordninger, og DH mener derfor, der er behov for en national tilpasning af §6 stk. 3, der sikrer, at mikrovirksomheder ikke undtages.

§ 7

Formuleringen om uforholdsmæssig byrde i §7 stk. 2 er meget løst formuleret, og DH mener, det er vigtigt, at den ikke bliver en kattelem for virksomhederne. Det følger af §8, at virksomheden skal vurdere, hvorvidt der er tale om en uforholdsmæssig byrde i forhold til bilag 5, som er meget upræcist. DH mener, der er behov for konkrete kriterier i bilag 5, der ikke overlader hele vurderingen til virksomheden eller tjenesteyderen.

Desuden vil udpegningen af mange forskellige kontrolmyndigheder kunne resultere i en meget uensartet måde at fortolke dette på, med mindre der sikres en mere klar formulering i loven, den rette vejledning og en koordinering mellem kontrolmyndighederne. I forlængelse af dette mener DH, at der er behov for en præcisering af § 10 stk. 1, nr. 1 om hvornår en tjeneste er ændret tilstrækkeligt til, at det medfører, at man skal forny sin vurdering af, om den skal leve op til tilgængelighedskravene.

Kapitel 3

§ 13

DH mener, at de relevante EU-standarder og evt. tekniske specifikationer skal være gratis for alle at benytte ligesom den nuværende EU-standard "EN 301 549 - Tilgængelighedskrav ved offentlige udbud og indkøb af IKT-produkter og -tjenester i Europa". Desuden skal de oversættes til dansk, så det vil muligt for alle virksomheder og tjenesteydere at benytte dem. Det er også vigtigt, at det er nemt at få overblik over, hvilke dele af en standard, der sikrer overensstemmelse med tilgængelighedskravene i denne lov f.eks. hvordan relationen mellem kravene i bilagene og kravene i de relevante standarder er.

DH synes desuden, det er vigtigt, at både myndigheder, virksomheder og civilsamfundet deltager i det nationale standardiseringsarbejde med at udvikle og opdatere de relevante standarder. Desuden mener vi, at der skal sættes ressourcer af til at gøre det muligt for civilsamfundet at deltage i det europæiske standardiseringsarbejde.

Kapitel 7

§ 44

I udkastet foreslås det, at ansvaret for at føre kontrol er delt mellem seks forskellige myndigheder, henholdsvis Finanstilsynet, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Energi- styrelsen og Trafikstyrelsen. DH er opmærksom på, at dette vil være med til at sikre den rette ekspertise på

de forskellige områder. Vi er samtidig bekymret for, at det kan resultere i, at det blive svært for den enkelte forbruger at gennemskue, hvilken kontrolmyndighed, der har ansvaret for et givent område.

Vi mener derfor, det er vigtigt, at der sikres koordinering mellem de forskellige kontrolmyndigheder evt. i form af en fællessekretariatsbetjening hos f.eks. Sikkerhedsstyrelsen, der både kan være med til at sikre en ensartet klagesagsbehandling og en samlet afrapportering.

Hertil kommer, at de mange forskellige kontrolmyndigheder kan resultere i, at kontrollen bliver ført på forskelligt niveau alt efter hvilken kontrolmyndighed, der er tale om. DH ser det som problematisk, at der føres tilsyn på forskelligt niveau alt efter område. Vi mener derfor, der er behov for at sikre en opfølgning på, om der føres tilstrækkelig kontrol i form af en national evaluering. Denne kunne finde sted i forbindelse med monitoreringsprocessen på EU-niveau jf. artikel 33 i tilgængelighedsdirektivet.

DH mener desuden, at kontrolmyndighederne skal have en forpligtelse til at sikre de rette vejledninger. Vejledningerne skal hjælpe virksomheder og tjenesteydere med at leve op til forpligtelserne. Og der skal særligt være fokus på at hjælpe mikrovirksomheder som nævnt ovenfor.

Vi er enige i lovens bemærkninger 3.1.4. s. 80 om et ministerielt arbejde om udarbejdelse af vejledninger. Vi ser som interesseorganisation på området frem til at blive inddraget i arbejdet. Vi opfordrer til, at det igangsættes hurtigst muligt og koordineres med Digitaliseringsstyrelsen, der har et lignende behov i forhold til vejledning af offentlige myndigheder. Arbejdet skal fortsættes efterfølgende, så der er mulighed for at opdatere vejledningerne løbende, og det skal være muligt at få rådgivning og vejledning løbende.

Vi mener desuden, der skal være fokus på tjenester i vejledningen, da tjenesteyderens forpligtelser ikke er så grundigt beskrevet, som virksomhedernes.

Kapitel 8

§ 51

DH mener, det er vigtigt, at der også i udbudsloven sikres en reference til de relevante obligatoriske tilgængelighedskrav fra bilag 1 i denne lov og de kommende EU-standarder og evt. tekniske specifikationer.

Kapitel 10

§ 54

Ifølge §54 kan en forbruger indbringe en sag for domstolene eller for den relevante kontrolmyndighed. DH mener, at det kan være meget uklart for den enkelte forbruger, hvilken myndighed man skal opsøge, da der er tale om flere forskellige kontrolmyndigheder.

Som nævnt ovenfor mener vi derfor, at der skal sikres koordinering mellem de forskellige kontrolmyndigheder evt. i form af en fællessekretariatsbetjening – en fælles indgang for forbrugerne - der både kan være med til at sikre en ensartet klagesagsbehandling og en samlet afrapportering.

Kapitel 12

§ 58

DH mener, at overgangsbestemmelserne i §58 er for lange. Tilgængelighedsdirektivet er fra 2019 og inden da har der været forhandlinger i mange år. Det er derfor ikke helt nyt, at der kommer tilgængelighedskrav for hverken virksomheder eller tjenesteydere, jf. førnævnte EU-standard "EN 301 549 - Tilgængelighedskrav ved offentlige udbud og indkøb af IKT-produkter og -tjenester i Europa". Hertil kommer, at implementeringen af direktivet bør afspejle den enkelte medlemsstats ressourcer, hvorfor vi mener, at man i den danske lov skal korte overgangsforanstaltningerne i stk. 2, 3 og 4 ned.

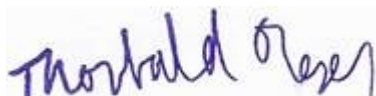
§ 59

Når der fastsættes nærmere regler om minimumskrav til alarmcentralernes behandling af alarmkommunikationer, mener DH, det er vigtigt, at den nuværende mobilapplikation-løsning for døve, "Akuthjælpen for døve", bliver en del af dette. Det er meget bekymrende, at ingen på nuværende tidspunkt har ansvaret for at vedligeholde og drifte denne mobilapplikation, da den er af afgørende betydning for, at døve kan fortage alarmopkald.

DH stiller gerne handicaporganisationernes viden og erfaringer til rådighed og ser frem til at blive inddraget bl.a. i forbindelse med udarbejdelse af vejledninger som nævnt ovenfor og i forbindelse med rapporteringen jf. artikel 33 stk. 4 i tilgængelighedsdirektivet om at inddrage synspunkter fra organisationer, der repræsenterer personer med handicap i forbindelse med rapporteringen.

Skulle ovenstående give anledning til spørgsmål, kan disse rettes til chefkonsulent, Monica Løland, på tlf.: 3638 8524 eller e-mail: mol@handicap.dk.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen
Formand

From: Mette Peetz-Schou <MEPS@DI.DK>
Sent: 28-11-2021 18:31:59 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Anders Holt <anho@sik.dk>; kan@sik.dk <kan@sik.dk>
Subject: DI's høringssvar vedr. udkast til lov om tilgængelighed for produkter og tjenester

Kære Karin og Anders

Tak for snakken forleden og muligheden for at fremsende vores høringssvar nu.

Vedlægges DI's høringssvar vedr. udkast til lov om tilgængelighed af produkter og tjenester.

Vi indgår selvfølgelig gerne i dialog som dette høringssvar giver anledning til.

Med venlig hilsen

Mette Peetz-Schou
Seniorchefkonsulent

(+45) 3377 3022
(+45) 4037 3728 (Mobil)
meps@di.dk
di.dk

Dansk Industri

Læs, hvordan DI behandler og beskytter
persondata i [DI's Privatlivspolitik](#)

Sikkerhedsstyrelsen
sik@sik.dk

att.
anho@sik.dk
kam@sik.dk

DI's høringsvar vedr. Udkast til lov om tilgængelighedskrav til produkter og tjenester

DI takker for muligheden for at kommentere på ovennævnte lov. Indledningsvis fremsættes en række generelle betragtninger, hvorefter følger kommentarer og spørgsmål til udvalgte bestemmelser i kronologisk rækkefølge. Afslutningsvis følger branchespecifikke kommentarer.

Generelle betragtninger

DI bakker op om beslutningen om at implementere tilgængelighedsdirektivet i dansk ret som en minimumsimplementering, ligesom vi mener, at der er behov for at foretage en ex-post måling af konsekvenserne. Der er ingen tvivl om, at de økonomiske konsekvenser af lovgivningen vil være store for erhvervslivet. Kommissionens konsekvensanalyse, som lå til grund for direktivforslaget, var desuden mangelfuld, og der er ifølge de europæiske industriorganisationer ikke belæg for, at forskellige tilgængelighedskrav er årsag til væsentlige indre marked barriere. Samtidig støtter DI selvfølgelig hensigten om at gøre det nemmere for personer med handicap og andre funktionsbegrænsninger at deltage i samfundet.

DI sætter pris på det informationsmøde som Sikkerhedsstyrelsen gennemførte umiddelbart inden, at lovudkastet kom i høring. Samtidig skal vi beklage, at interessenter ikke har været inddraget i processen med udvikling af lovforslaget langt tidligere. Lovforslaget er fagligt kompliceret og favner bredt i anvendelsesområde. En tættere dialog ville uden tvivl have gavnet både de implementerende myndigheder og interessenter, også i det videre arbejde frem mod regelefterlevelse og kontrol. DI finder desuden, at det ville have været særligt relevant at inddrage fagfolk med viden om området i processen, herunder Danske Handikaporganisationer.

DI skal derfor understrege behovet for, at der snarest muligt udarbejdes en vejledning til loven og at interessenter får mulighed for at involveres i udviklingen heraf. Arbejdet kan med fordel også ske på tværs af ministerier og styrelser der er berørt af loven. Samtidig skal vi opfordre til, at Sikkerhedsstyrelsen prioriterer deltagelse i standardisering på området. Herved vil Sikkerhedsstyrelsen kunne bidrage til udvikling af de tekniske specifikationer, som produkterne og tjenester reelt vil skulle efterleve, samtidig med, at det vil bidrage til den kompetenceudvikling, som er nødvendig for at håndhæve loven, når den tid kommer.

Endelig bør udvikling af en dansk vejledning tage højde for arbejdet med at udvikle de relevante standarder, når det gælder efterlevelse af de væsentlige tilgængelighedskrav (bilag 1).

DI henleder samtidigt opmærksomheden på, at deltagelse i de relevante standardiseringsudvalg generelt er begrænset i Danmark og at DI derfor også selv arbejder på at mobilisere interesse for området hos vores medlemmer.

Når det gælder andre aspekter af direktivet f.eks. vedrørende mulighederne for at opnå undtagelse for opfyldelse af tilgængelighedskravene jf. paragraf 7 og 10 bør udvikling af vejledningen ske i tæt samarbejde med de andre medlemsstaterne for at undgå en fragmenteret fortolkning af reglerne til skade for det indre marked.

DI havde gerne set, at Sikkerhedsstyrelsen i udarbejdelsen af høringsmaterialet havde lavet en 1-t-1 oversigt over, hvor de forskellige dele af lovforslaget stammer fra. Det er forbundet med unødvendig stort tidsforbrug og kompleksitet for høringspartnerne selv at skulle foretage denne analyse hver for sig. Vi så fortsat gerne, at en sådan blev udleveret med henblik på at få et bedre overblik over implementeringen. Samtidigt søger vi oplysning om, hvordan mulighederne i f.eks. direktivets Artikel 20 og 21 implementeres i dansk ret. Hvis det ikke er nødvendigt, bør en vejledning til direktivet også adressere de dele, der ikke implementeres i dansk ret med forklaring herpå.

Kommentarer til enkelte bestemmelser i kronologisk rækkefølge

Paragraf 11

DI er enig i, at den danske implementering af direktivet alene bør henvide til relevante markedsovervågningsmyndigheder i Danmark. Samtidigt finder vi det vigtigt at fremhæve betydningen af vejledning om, at kravet også gælder i forhold til andre medlemsstaters tilsvarende myndigheder i det omfang, at produktet sælges der. Samtidig opfordrer vi til, at Danmark tager initiativ til, at der i EU-regi findes en måde at håndtere dette på i praksis. Virksomheder har ikke nødvendigvis selv det fulde overblik over, i hvilke medlemsstater deres produkter sælges, da videresalg også kan ske gennem distributører. En central løsning ville derfor være at foretrække.

Paragraf 14

Direktivet giver mulighed for, at Kommissionen kan udvikle tekniske specifikationer, uden for det etablerede standardiseringssystem givet specifikke krav er opfyldt. DI vil gerne opfordre til, at Danmark ikke bakker op om denne mulighed, som vil være med til at underminere funktionen af det etablerede standardiseringssystem og interessen for at bidrage hertil. Sikkerhedsstyrelsen bør i stedet arbejde for, at de nødvendige ressourcer og kompetencer tilgår arbejdet ikke mindst i Danmark jf. de indledende betragtninger vedr. standardisering.

Paragraf 16

DI undrer sig over formuleringen i artikel 16, og foreslår i stedet følgende: Før produktet bringes i omsætning skal fabrikanten:) udarbejde den tekniske dokumentation i overensstemmelse med bilag 3, 2) gennemføre eller få gennemført overensstemmelsesvurderingen 3).... gennemført.

Paragraf 19

Selvom direktivet kun omfatter et aspekt af de produkter den regulerer, stiller det et selvstændigt krav om brugsanvisning. Det overføres til lovforslaget. Vi undrer hvad dette krav betyder, og hvilken konsekvens det har i forhold til krav om brugsanvisning og sikkerhedsinformation, der findes i anden lovgivning, som de berørte produkter er omfattet af. I det omfang der er forskellig ordlyd på tværs af lovgivninger, som produkterne er omfattet af, også når det gælder paragraf 18, om en lovgivning har forrang, eller om der kan tages højde for eventuelle uklarheder i implementeringen af tilgængelighedsdirektivet? Fra DI's perspektiv ville et krav om, at brugsanvisningen opfylder kravene i bilag 1 afdeling 1 stk. 1 vedr. brugsanvisningen således opfylde intentionen med kravet.

Paragraf 31

Det fremgår af stk. 2, at importør eller distributør bliver fabrikant, hvis en ændring af produktet de foretager kan berøre overholdelsen af tilgængelighedsloven. Det er i DI's optik at gå for langt. Det bør kun være tilfældet, hvis det reelt gør det. Desuden bør det ikke medføre et ansvar for hele produktets tilgængelighed, men kun den del af kravene, der er påvirket af ændringen jf. praksis når det gælder maskindirektivet og forslag til forordning om maskinprodukter og forslag til forordning om produkters sikkerhed i almindelighed.

Paragraf 39

Teksten stiller krav til, hvordan EU-overensstemmelseserklæringen skal udformes når det gælder andre EU-retsakter end tilgængelighedsdirektivet. DI finder, at det allerede fremgår af anden lovgivning og paragraf 39 alene bør derfor alene referere til tilgængelighedsdirektivet.

Paragraf 42

I modsætning til information om serienummer eller lgn., fabrikant og adresse (Paragraf 18), skal CE-mærkningen, hvis der ikke er plads på produktet, både fremgå af emballagen og af følgedokumenterne. DI undrer os over forskellen og foreslår, at de alternative muligheder også bliver muligt med hensyn til CE-mærket. Set i lyset af kravene til produktets mærkning, som fremgår af Bilag 1 afdeling 1 stk. 1. undrer DI sig i øvrigt over på hvor mange produkter det overhovedet vil være fysisk muligt på produktet.

Paragraf 50

Beføjelsen til at indsamle, behandle, herunder samkøre oplysninger er meget bred, men findes allerede i flere andre love. DI bakker op om øget brug af data i kontroløjemed. Samtidigt mener vi, at der er behov for øget transparens og klart definerede kriterier i dataanvendelse, så virksomhedernes retssikkerhed sikres og anvendelse sker på et etisk forsvarligt grundlag. Desuden så vi gerne, at der blev etableret et samarbejde på tværs af kontrolmyndigheder, hvor erfaringer kunne deles og best practices udvikles.

Kapitel 10

Teksten indeholder kun klageadgang for forbrugere og andre, der ikke mener, at lovens krav er opfyldt. For at sikre virksomhedernes retssikkerhed er det nødvendigt, at også de erhvervsdrivende får mulighed for at klage over afgørelser i henhold til denne lov, således som det fremgår af direktivets præambel 99 der bør. Lovens anvendelsesområde er bredt og kompliceret og vil med stor sandsynlighed give anledning til uklarheder. Derfor bør

loven som minimum give beføjelser til, at et sådan klageorgan oprettes. Samtidigt bør der i forlængelse af arbejdet med at udvikle en vejledning og ved planlægning af fremtidig kontrol skabes mulighed for vejledning og dialog om, hvordan reglerne skal fortolkes, før sanktionering.

Kapitel 11

DI er enig i, at det ikke bør kunne medføre fængselsstraf ikke at efterleve tilgængelighedskravene. Samtidigt stille vi spørgsmålstegn ved om absolut kumulation er nødvendig. Tilgængelighedsloven stiller langt flere administrative krav end f.eks. produktloven og anden produktlovgivning, hvilket potentielt medfører uproportionalt store bøder for forseelser, der ikke nødvendigvis påvirker produkternes eller tjenesternes tilgængelighed. Det almindelige princip om modereret kumulation i straffeloven bør derfor opretholdes i tilgængelighedsloven. Det fremgår af Artikel 56 stk. 2, at der kan udstedes regler, der kan fastsætte straf af bøde. Dette sker i modsætning til produktloven, hvor bødestørrelsen fremgår lov-bemærkningerne. DI indgår gerne i dialog herom inden en bekendtgørelse om straf af bøde udstedes.

Supplerende kommentarer vedr. digitale produkter og tjenester

Bedre tilgængelighed på eksempelvis hjemmesider kan være med til at øge trafikken og udvide markedet for udbydere. Derfor byder DI også direktivets krav om tilgængelighed velkommen i det omfang, at produktet eller tjenestens tilgængelighed maksimeres ved hjælp af støttetjenester, fremfor, at der stilles krav til produktets eller tjenestens tekniske indretning. Brug af støttetjenester kræver til gengæld, at producenten stiller den fornødne information til rådighed til, at støttetjenesten kan interagere med produktet eller tjenesten, eksempelvis ved at åbne op for produktets eller tjenestens grænseflader (API). Det kan få konsekvenser for, i hvilken udtrækning kravene i loven kan opfyldes gennem brug af støttetjenester.

DI går ind for interoperabilitet i tjenester og produkter, så længe det foregår på transparent vis og den samarbejdende aktør tydeliggør, hvilke formål og sammenhænge, det tilhørende data anvendes til.

Tilgængelighedskrav for webstederne, beskrevet i bilag 1 skal udspecificeres i harmoniserede standarder, alternativt andre tekniske specifikationer (hvis førstnævnte ikke er til rådighed). DI ønsker herved, at understrege behovet for, at disse bliver identiske med eksisterende internationale standarder, da det vil gøre det lettere for virksomheder at efterleve kravene for tilgængelighed samtidig med, at der med standarder allerede forefindes et kontrolsystem, eksempelvis som det ses med WCAG-standard. DI anbefaler også, at digitaliseringsstyrelsens omfattende arbejde på området bliver gjort mere tilgængeligt i form af en konkret vejledning.

Supplerende kommentarer vedr. luftfart

Angående luftfart noterer vi, som det fremgår af lovforslaget, at tilgængelighedsdirektivet (2019/882/EU) og dermed udmøntningen i lovforslaget, er et supplement til gældende EU-forordning nr. 1107/2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly.

Vi værdsætter, at der er tale om minimumsimplementering af direktivet og at kontrol/tilsyn vil blive håndteret som "on-request". Vi finder det dertil naturligt, at Trafikstyrelsen udpeges som myndighed for luftfart og øvrig persontransport.

Vi henleder opmærksomheden på, at det kan være vanskeligt at vurdere den eksakte grænsedragning for en tjenesteyders kontrolforpligtelse i forhold til producenter, når udstyr skal udskiftes. Det er således ønskeligt, at graden af tjenesteyders kontrolforpligtelse overfor producent tydeliggøres.

Vi har endvidere følgende mere specifikke bemærkninger:

Vi anbefaler, at Danmark arbejder for, at kravene vedrørende websteder (§1, stk. 2, 3) a)) vil følge de krav, der i dag anvendes af offentlige myndigheder til håndhævelse af lov om webtilgængelighed. Disse krav er kendte af brugerne, hvilket vil forenkle anvendelsen. Tjenesteydere, herunder lufthavne og luftfartsselskaber vil således tidligt kunne forbedre deres websteder med henblik på overholdelse af de af lovens krav til hjemmesider, som skal være på plads den 28. juni 2025 (lovforslagets § 58, stk.1).

I luftfarten ejes selvbetjeningsautomater (check-in automater) typisk af lufthavnene, mens brugergrænseflader leveres af de enkelte luftfartsselskaber. Der kan i den forbindelse være behov for en nærmere præcisering af grænsedragningen mellem lufthavn og luftfartsselskab (software / hardware).

Luftfart er internationalt baseret. Luftfartsselskaber med trafik på Danmark er således hjemmehørende i forskellige lande . Derfor bør rammerne for den nationale kontrol- og tilsynsforpligtelsen være klart defineret. Vi forudsætter således, at Trafikstyrelsens primære kontrol- og tilsynsvaretagelse er i forhold til de i Danmark hjemmehørende selskaber. For øvrige EU-baserede selskaber forudsættes det, at kontrol- og tilsynsforpligtelsen er placeret i disses respektive hjemlande. Ved denne fortolkning er det uklart, hvorledes tredjelands-luftfartsselskaber er omfattet af direktivets bestemmelser og således også, hvordan de skal håndteres. Dette bør tydeliggøres, således at der ikke bliver tale om skævvridning af konkurrencen.

Vi finder, at det generelle mantra må være, at når der investeres i nyt så skiftes der også. Men i forhold til de tidsmæssige krav til udskiftning og opfyldelse af lovens bestemmelser herfor, kan der opstå et specifikt dilemma i forhold til udskiftning af f.eks. enkelte selvbetjeningsautomater, der f.eks. har været udsat for hærværk eller er blevet uanvendelige af anden årsag. Hærværk mod udstyr er ikke et ukendt fænomen i den kollektive trafik. I den forbindelse bør det være muligt at udskifte "as is", således at tjenesteyder ikke skal håndtere 2 systemer / generationer i en overgangsperiode.

DI indgår selvfølgelig gerne i dialog om spørgsmål som dette høringssvar giver anledning til.

Med venlig hilsen

Mette Peetz-Schou
Seniorchefkonsulent

From: Christine Bødtcher-Hansen <cbh@danskeforlag.dk>
Sent: 26-11-2021 11:23:24 (UTC +01)
To: Anders Holt <anho@sik.dk>; Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Betina Schiønning <bsc@danskerhverv.dk>; Simon Pelle Andersen <spa@danskerhverv.dk>
Subject: lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Kære Anders og co.

Jeg vedhæfter Danske Forlags høringssvar.

Rigtig god week-end
Christine

Med venlig hilsen / Kind regards

Christine Bødtcher-Hansen
Direktør / Director
Mobil: +45 20 74 05 92
cbh@danskeforlag.dk

**DANSKE
FORLAG**
Danish Publishers

Børsen DK-1217 København K
Tlf +45 3315 6688
www.danskeforlag.dk

**OS DER
ELSKER VIDEN**

Sikkerhedsstyrelsen
sik@sik.dk

**DANSKE
FORLAG**
Danish Publishers

Børsen DK-1217 København K
Tlf: +45 3315 6688
info@danskeforlag.dk
www.danskeforlag.dk

26. november 2021

Jnr. SB-056b-066e

Høringsvar vedr. udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Danske Forlag takker for muligheden for at komme med bemærkninger til forslag til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (herefter benævnt lovforslaget), som implementerer EU's direktiv af 17. april 2019 om tilgængelighed for produkter og tjenester.

Danske Forlag er brancheforening for forlag, som udgiver litteratur og læremidler både trykt og digitalt, herunder i e-bogsformat, som er omfattet af lovforslagets § 1, stk. 2, nr. 5. Foreningen har 78 medlemmer, som spænder fra de største forlag til helt små enmandsejede forlag. Vi estimerer, at vores medlemmer repræsenterer ca. 80 % af branchens omsætning.

Danske Forlags hovedsynspunkter

Danske Forlag har følgende hovedsynspunkter ift. lovforslaget:

- Det er helt afgørende, at det tydeliggøres, at loven er begrænset til at omfatte e-bøger, som udgives efter den 25. juni 2025. Hvis lovgiver anlægger en fortolkning, hvor hele bagkataloget er omfattet, vil det betyde, at en ikke uvæsentlig del af den litteratur, som forlagene har digitaliseret, vil blive trukket fra markedet.
Dersom der mod forventning stilles krav om, at loven gælder med tilbagevirkende kraft for e-bøger, bør der ved beregningerne af de økonomiske konsekvenser for det offentlige tages højde for, at det offentlige finansierer konverteringen på ca. 300 mio. kr., da der er en kulturpolitisk interesse i, at store dele af litteraturarven ikke trækkes fra markedet.
- Den danske lov skal muliggøre, at forlag kan blive omfattet af de fordele, som direktivet tillægger mikrovirksomheder. Det skal derfor præciseres, at det alene er forlagene og ikke forhandlerne, som er ansvarlige for, at e-bøgerne er tilgængelige.
- Det bør præciseres i lovbemærkningerne, at web- og app-baserede læremidler ikke er omfattet af direktivet.

Indhold

1. Markedet i dag og fremtidig arbejdsdeling mellem markedet og det offentlige.....	2
2. Faktuel beskrivelse af produktions- og leveringsproces ift. e-bøger med fokus på tilgængelighed .	2
3. Bemærkninger til lovforslaget	3
3.1. Tilgængelighedskrav	3
3.2. Hvem er pligtssubjekt ift. lovens bestemmelser om e-bøger?	4
3.3. Bagkataloget	6
3.4. Undtagelsen i § 7 – uforholdsmæssig stor byrde.....	9
3.5. Informationsforpligtelse § 34 stk. 2	10
3.6. Pligt til løbende vedligehold § 35	11
3.7. Web- og app-baserede læremidler	12
3.8. Økonomiske konsekvenser.....	12

1. Markedet i dag og fremtidig arbejdsdeling mellem markedet og det offentlige

Digitaliseringen og det stigende kommercielle udbud af e-bøger og lydbøger giver nye forbedrede muligheder for at give de syns- og læsehandicappede adgang til litteraturen og lærebøger, og det er åbenbart, at disse muligheder skal udnyttes. Danske forlag er langt fremme ift. at digitalisere indhold, og forbrugerne har bred adgang til både dansksprogede lyd- og e-bøger via streamingtjenester, internetforhandlere og eReolen. Endvidere har den internationale bogbranche gennem mange år haft fokus på udvikling af standarder for tilgængelighed i form af epub-formatet og WCAG. Incitamentet på det danske marked for at investere i tilgængelighed for e-bøger i det omfang, som loven foreskriver, har dog været begrænset af, at Nota, som pt. har 211.000 medlemmer, i vidt omfang servicere gruppen af læsere med læsehandicap med gratis lyd- og e-bøger.

Det vil kræve ikke uvæsentlige investeringer i et lille sprogområde, når e-bøgerne fra medio 2025 skal leve op til loven om tilgængelighed, ligesom der er ikke uvæsentlige ressourcer forbundet med at honorere de mere formelle krav i loven. Danske Forlag mener derfor, at der er behov for at re-vurdere arbejdsdelingen mellem det offentlige (Nota) og markedet. Nota bør fokusere sin indsats mod de grupper, som ikke vil få dækket deres behov qua loven, således at der støttes op om det kommercielle marked og dermed om litteraturpolitiske mål om mangfoldighed, kvalitet og bredde i udbuddet af litteratur, og således af de samfundsmæssige ressourcer optimeres.

2. Faktuel beskrivelse af produktions- og leveringsproces ift. e-bøger med fokus på tilgængelighed

Følgende oversigt er en beskrivelse af produktionsprocessen for en e-bog, som skal leve op til kravene i lov om tilgængelighed:

1. Forlaget udfærdiger manuskript. Tilgængelighed skal tænkes ind i manuskriptprocessen
2. Forlaget foretager en tilgængelighedsanalyse
3. Forlaget opmærker manuskript med henblik på tilgængelighed herunder billedbeskrivelser, tabelbeskrivelser m.m.
4. Forlaget konverterer manuskriptet
5. Forlaget tjekker og validerer e-bogsfilen
6. Forlaget udarbejder tilgængelighedsrapport og metadata
7. Forlaget distribuerer/leverer e-bogsfilen til markedet.

ad. 7 levering af e-bogsfilen til markedet

En meget stor del af e-bogsfilerne leveres fra forlaget til Publizon, som er en virksomhed, der samler og videredistribuerer e-bøger til både kommercielle forhandlere og bibliotekernes e-bogsudlånstjeneste eReolen. De kommercielle forhandlere kan både være forhandlere, som videresælger e-bogen til download, eller som tilbyder e-bogen i streaming og forskellige all you can eat-tjenester. Langt den største del af e-bøgerne konsumeres af læserne fra streamingtjenester. Når e-bogen er leveret til Publizon, er den "ude af forlagets hænder", og forlaget får f.eks. ikke notifikationer eller lignende i forbindelse med et enkelt salg/forbrug.

Dvs. at e-bogen først leveres fra forlaget til Publizon og dernæst fra Publizon til forhandler. Hverken Publizon eller forhandleren har adgang til at ændre i e-bogsfilen. En sådan ændring kunne være i strid med ophavsretlige regler.

Hvis forlaget efter leveringen af filen til Publizon eller evt. direkte til en forhandler får behov for at ændre i en e-bog, vil forlaget tilbagekalde den e-bogsfil, som allerede er leveret til Publizon/evt. direkte til forhandler. Forlaget vil foretage rettelserne i kildefilen og så gendistribuerer e-bogen til Publizon/evt. direkte til en forhandler. Hvis der er tale om væsentlige rettelser (udover stavfejl, pris eller lignende), vil e-bogen få et nyt ISBN. En opdatering i et nyt format f.eks. fra EPUB2 til EPUB3 vil også kræve et nyt ISBN, og der er dermed reelt tale om en ny e-bog (et nyt produkt/tjeneste).

3. Bemærkninger til lovforslaget

3.1. Tilgængelighedskrav

Danske Forlag har noteret, at det af lovforarbejderne s. 80 fremgår, at

"Tilgængelighedskravene er i vidt omfang formålsbestemte, hvorfor kravene i de fleste tilfælde kan opfyldes på forskellige måder. Det vil derfor være op til de erhvervsdrivende at vælge de løsninger, der ud fra den enkelte erhvervsdrivendes egne omstændigheder vurderes at være

de mest hensigtsmæssige”

og videre, at

”I perioden frem til lovforslagets ikrafttrædelse vil Erhvervsministeriet således arbejde målrettet på at sikre, at der ikke i unødvendigt omfang pålægges de erhvervsdrivende økonomiske omkostninger. Dette arbejde vil indebære en væsentlig vejledningsindsats, hvor der f.eks. redegøres for relevante standarder m.v. og gives konkrete løsninger på at efterleve tilgængelighedskravene. Arbejdet vil ske under inddragelse af områdets interessenter.”

Danske Forlag bifalder, at tilgængelighedskravene ikke er blevet defineret på forhånd, men at interessenterne, her forlagene, vil blive inddraget i arbejdet. Løsninger for tilgængelighed for e-bøger er et dynamisk område, og bogbranchen har allerede internationale veludviklede standarder, som er udarbejdet i tæt samarbejde med handicaporganisationer, og som hele tiden forbedres. Den italienske organisation LIA (Libri Italiani Accessibili Fondazione) har vurderet, at epub-formatet lever op til de krav og beskrivelser, som er indeholdt i direktivet: <https://www.w3.org/TR/epub-a11y-eaa-mapping/>. Epub-formatet er delvist udviklet af det internationale Daisy Consortium, som bl.a. repræsenterer en række nationale blindbiblioteker: [EPUB - The DAISY Consortium](#).

Vores medlemmer efterlyser allerede nu en større sikkerhed for, at de danske myndigheder er enige i, at de internationale standarder epub og pdf/ua, lever op til tilgængelighedskravene. Så snart vi kan melde tydeligt ud, at det er tilfældet, vil forlagene kunne indrette deres produktionsflow i overensstemmelse hermed, således at tilgængelighed bliver en yderligere naturlig del af produktionen. Da der er ressourcer og omkostninger forbundet med at sikre tilgængelighed, vil det være dyrt for forlagene og samfundsmæssigt værdispild, hvis forlag benytter standarder, som myndighederne vurderer, ikke er i overensstemmelse med loven.

Danske forlag har en ambition om at udnytte teknologien og dermed gøre litteraturen og lærebøgerne tilgængelige for de synshandicappede. Derfor imødeser vi også en hurtig afklaring af de standarder, der kommer til at gælde for e-bøger. Vi vil derfor gerne så tidligt som muligt inviteres til det omtalte samarbejde, således at vi kan rådgive branchen om standarder for tilgængelighed.

3.2. Hvem er pligtsubjekt ift. lovens bestemmelser om e-bøger?

I lovforslagets s. 93, står der, at

”E-bøger og dedikeret software er tjenester, der leverer digitale filer, som indeholder en elektronisk udgave af en bog, som brugeren kan få adgang til, navigere i, læse og bruge, og den dedikerede software, som anvendes til at få adgang til, navigere i, læse og bruge de pågældende digitale filer. Der kan både være tale om en tjeneste, der giver adgang til en enkelt e-bogsfil eller en, hvor der gives adgang til flere e-bogsfiler, f.eks. Mofibo eller eReolen.”

Første del af teksten svarer i vidt omfang til teksten i direktivets art. 2 nr. 41), men tilføjelsen "Der kan både være tale om en tjeneste, der giver adgang til en enkelt e-bogsfil eller en, hvor der gives adgang til flere e-bogsfiler, f.eks. Mofibo eller eReolen" kan ikke genfindes i direktivet.

Tilføjelsen, hvor der henvises til streamingtjenester, kan efterlade det indtryk, at det er forhandler-nes tjenester, som er omfattet af e-bogs-definitionen og ikke e-bogen i sig selv.

Ordlyden af præambelbetragtning nr. 41 er følgende:

- (41) E-bogsfiler er baseret på en elektronisk computerkodning, der muliggør udbredelse og konsultation af et overvejende tekstligt eller grafisk intellektuelt værk. Denne kodnings præcisionsgrad bestemmer e-bogsfilers tilgængelighed, navnlig med hensyn til definitionen af de forskellige elementer, som arbejdet består af, og den standardiserede beskrivelse af dets struktur. Interoperabiliteten med hensyn til tilgængelighed bør optimere disse filers kompatibilitet med brugeragenterne og med eksisterende og fremtidige kompenserende teknologier. Specifikke karakteristika ved særlige bogudgivelser såsom tegneserier, børnebøger og kunstbøger bør overvejes i lyset af alle gældende tilgængelighedskrav. Divergerende tilgængelighedskrav i medlemsstaterne ville gøre det vanskeligt for forlæggere og andre erhvervsdrivende at udnytte det indre markeds fordele, kunne skabe interoperabilitetsproblemer med e-læsere og ville begrænse adgangen for forbrugere med handicap. I forbindelse med e-bøger kan tjenesteyderkonceptet omfatte forlæggere og andre erhvervsdrivende, der er involveret i distributionen heraf.

Henvisningen i sidste sætning til, at andre erhvervsdrivende, der er involveret i distributionen af e-bøgerne, kan være omfattet af tjenesteyderkonceptet, skal forstås i sammenhæng med præambelens henvisning til, at "interoperabiliteten med hensyn til tilgængelighed bør optimere disse filers kompatibilitet med brugeragenterne og med eksisterende og fremtidige kompenserende teknologier." Det betyder med andre ord, at forhandlere som Mofibo (som nævnt i lovbemærkningerne), skal sikre, at interoperabiliteten i de tilgængelige filer optimeres. Det kan forhandlerne gøre ved at sikre, at der ikke stilles forhindringer i vejen for alternative renderinger dvs. f.eks. syntetisk tale/oplæsning, og at tilgængelighedsmetadataen er søgbar. Forhandlerne har imidlertid ikke indflydelse på og ansvar for produktionen af e-bogen, som udelukkende foregår i forlagsregi, jfr. afsnit 2 med beskrivelse af produktionsprocessen.

En fortolkning af direktivet, hvor forhandlerne har et selvstændigt ansvar for, at e-bøgerne er tilgængelige, vil bl.a. have den konsekvens, at vurderingen af, om lovens undtagelsesbestemmelser om mikrovirksomheder finder anvendelse, ikke tager sit udgangspunkt i størrelsen på det forlag, som udgiver e-bogen og afholder omkostningerne til at sikre tilgængelighed, men i størrelsen på den forhandler (f.eks. Mofibo), som stiller e-bogen til rådighed.

Jfr. beskrivelsen i pkt. 2 af produktionsprocessen er det den virksomhed, som har rettighederne til at udgive e-bogen (forlaget), som står for produktionen, og som vælger at sætte e-bogen på markedet, og som har udgifterne til produktion af e-bogen. Nogle forhandlere, f.eks. Mofibo, producerer egne e-bøger og vil have et selvstændigt ansvar for, at disse egenproducerede e-bøger er tilgængelige, men direktivet pålægger ikke forhandlerne et selvstændigt ansvar for e-bøger, som produceres og leveres af 3.-mand. Konsekvensen ville være, at undtagelsen for mikrovirksomheder de

facto ikke ville kunne finde anvendelse for forlagsbranchen, og dette er ikke intentionen med direktivet. Kommissionen har i øvrigt bekræftet, at bestemmelserne om mikrovirksomheder også gælder for forlagsbranchen.

I den forbindelse er det også relevant at overveje, om ikke graden af pligter, der pålægges de forskellige erhvervsdrivende, bør spejles i systemet for produkter, hvor ansvaret for produktets (og her tjenestens) designmæssige overensstemmelse med lovgivningen aftager, desto længere man kommer ud i leverandørkæden. I dette tilfælde vil det ikke være meningsfyldt at pålægge en almindelig forhandler af e-bøger, om det så er i styksalg eller i streaming, det, der i produktsammenhæng ville svare til at give en distributør et fabrikantansvar.

3.3. Bagkataloget

Danske forlag har været meget aktive ift. digitalisering af bagkataloget, og det estimeres, at der vil være omkring 100.000 titler, som ikke pr. 25. juni 2025 lever op til de kommende tilgængelighedskrav. I den svenske udredning er der foretaget en beregning, som viser, at det vil koste omkring 4.000 SEK at opgradere en e-bog fra bagkataloget til et tilgængeligt EPUB3-format. Ift. det danske marked vil det svare til en omkostning på ca. 300 mio. kr. På en stor del af e-bøgerne i bagkataloget er der en meget lille omsætning, og et krav om tilgængelighed for alle e-bøger på markedet i 2025 vil derfor både af økonomiske og praktiske årsager betyde, at en meget stor del af den digitale litteratur vil blive trukket tilbage fra den kommercielle handel. Det skal bemærkes, at store dele af bagkataloget alene er tilgængeligt digitalt, da de trykte udgaver meget ofte er udsolgt fra forlaget, da det ikke er økonomisk bæredygtigt at lagre trykte bøger med en meget lille omsætning. En tilbagetrækning af digitale titler vil ud fra både et kulturpolitisk og et almindeligt forbrugersperspektiv være yderst u hensigtsmæssigt.

Hvis vi skal sikre både bredde og mangfoldighed i bagkataloget, er det derfor helt afgørende, at der i lovens bemærkninger tages udtrykkeligt stilling til, at tilgængelighedskravene i loven er begrænset til at omfatte e-bøger, som udgives efter den 25. juni 2025.

Det er vores vurdering, at hjemlen kan findes i en af følgende tre bestemmelser:

§ 58

Bestemmelsen fastlægger i stk. 1, at

”loven finder anvendelse på produkter og tjenester, som bringes i omsætning eller leveres fra den 28. juni 2025...”

og må ift. e-bøger forstås således, at tilgængelighedskravet er begrænset til de e-bøger, som bringes i handelen efter den 28. juni 2025.

§ 3 litra 12) definerer "bringe i omsætning" som "første tilgængeliggørelse af et produkt på EU-markedet". "Levering" er ikke nærmere afgrænset i direktivet, men afgørende må være, om forlaget har leveret e-bogen. E-bøger, som forlagene allerede har udgivet og bragt i omsætning ved levering enten til Publizon, direkte til forhandlere eller på forlagets egen hjemmeside før den 28. juni 2025, er ikke omfattet af loven.

Uanset at e-bøger i direktivet er klassificeret som tjenesteydelser, så har e-bøger reelt samme egenskaber som produkter ift. produktionsprocessen. E-bøger bliver produceret og så sat på markedet via forskellige salgsplatforme og vil ofte ligge til salg i årevis uden at blive ændret eller opdateret. Så i lighed med produkter kan e-bøger ikke bare ændres, og direktivet må derfor fortolkes således, at tilgængelighedskravet for e-bøger først gælder e-bøger, som leveres fra forlaget efter den 28. juni 2025. Se nærmere i beskrivelsen i pkt. 2 af produktions- og leveringsprocessen.

§ 2 nr. 2 om dokumentformater

Det følger af § 2 nr. 2 i lovforslaget, at

"Loven finder ikke anvendelse på følgende indhold af websteder og mobilapplikationer: Dokumentformater, der er offentliggjort inden 28. juni 2025."

I den svenske udredning henviser lovgiver til, at e-bøger er omfattet af denne kategorisering og konkluderer derfor, at e-bøger som allerede er på markedet pr. 28. juni 2025, ikke skal leve op til tilgængelighedsdirektivet. Der står flg.:

"... Å andra sidan ska, när det gäller webbplatser och applikationer, kraven inte gälla filformat för dokument som offentliggjorts före den 28 juni 2025. Det är utredningens uppfattning att detta undantag träffar e-böcker utgivna i ett visst format. E-boken är en tjänst, men den kan också sägas vara ett dokument. Utredningens bedömning är därför att tillgänglighetskraven endast gäller utgivning (offentliggörande) av e-böcker efter den 28 juni 2025. Offentliggörande ska inte i det här sammanhanget ses som ett offentliggörande enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen), det vill säga när verket första gången lovligt görs tillgängligt för allmänheten (1 kap. 7 § upphovsrättslagen). Det är offentliggörandet av den elektroniska filen som avses."

§ 2, nr. 5 arkiver

Det følger af § 2 nr. 5, at loven ikke finder anvendelse på

"Indhold på websteder og applikationer til mobile enheder, der kvalificeres som arkiver, hvilket betyder, at de kun har indhold, der ikke er opdateret eller redigeret efter den 28. juni 2025."

Bagkataloget er indhold, som allerede er udbudt og gjort tilgængeligt for brugerne på et tidspunkt

inden lovens ikrafttrædelse. Derfor er det i overensstemmelse med Erhvervsministeriets betragtninger om § 2 i lovforslagets s. 44 at undtage bagkataloget, da det vil være en uforholdsmæssig stor byrde for forlagene, hvis de skal sikre, at alt deres allerede offentliggjorte indhold skal gøres tilgængeligt.

Uforholdsmæssig stor byrde at gøre bagkataloget tilgængeligt

Hvis lovgiver mod forventning skulle nå til den konklusion, at ingen af de tre ovenfor omtalte bestemmelser sikrer, at bagkataloget er undtaget fra tilgængelighedskravene, så bør det ift. bestemmelsen i § 7 om, at tilgængelighedskravene kun finder anvendelse i det omfang, at overholdelsen ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for den pågældende erhvervsdrivende, præciseres i lovforarbejderne, at bestemmelsen har den betydning, at et forlag kan undtage hele bagkataloget med henvisning til uforholdsmæssig byrde. Afgørelsen skal kunne baseres på en vurdering af forlagets samlede bagkatalog, da en individuel vurdering titel for titel vil være ekstremt administrativt ressourcekrævende og dermed være uproportional og ikke i overensstemmelse med direktivets grundlæggende principper udtrykt i præambelens pkt. 21) om, at tilgængelighedskrav bør indføres på den mindst byrdefulde måde for de erhvervsdrivende. Det er vigtigt at understrege, at udfordringen med at skabe tilgængelighed på allerede udgivne/leverede titler yderst sjældent vil ligge i den enkelte titel. Det er den samlede volumen af forlagets bagkatalog, som udgør en barriere, og som vil betyde, at store dele af litteraturarven vil blive trukket fra markedet og biblioteker.

Det er vores vurdering, at der er støtte for denne fortolkning i lovforslagets bilag 5. F.eks. er kriterierne i stk. 1 litra b) omkostninger, der er påløbet under produktionen. Produktionen af e-bøgerne i bagkataloget ligger tilbage i fortiden, og forlagene vil ikke med rimelighed kunne genskabe og vurdere produktions- og udviklingsomkostninger titel for titel, men alene som et overordnet skøn over hele bagkataloget.

Ændringer ved trykfejl og prisændringer

I praksis laver forlagene ændringer i e-bøgerne, når forlagene bliver opmærksomme på trykfejl. Rettelser af trykfejl og prisændringer kræver ikke nyt ISBN-nummer. Uanset hvilken hjemmel der er for at undtage bagkataloget, er det vigtigt, at det i bemærkningerne til loven præciseres, at efterfølgende opdateringer af bagkataloget, som ikke udløser et nyt ISBN-nummer, kan foretages uden at have den konsekvens, at e-bogen bliver omfattet af lovens krav.

Særligt om mikrovirksomheder

Det er også vigtigt, at det præciseres i lovbemærkningerne, at hvis en mikrovirksomhed, som har benyttet sig af undtagelsen i loven og undladt at gøre forlagets e-bøger tilgængelige, bliver opkøbt af et forlag, som er omfattet af loven, så vil det opkøbte forlags allerede udgivne e-bøger fortsat være omfattet af undtagelsen.

Og endelig er det vigtigt at få præciseret, at hvis en mikrovirksomhed vokser og bliver omfattet af loven, så vil allerede udgivne e-bøger ikke blive omfattet af loven. Ellers vil der være risiko for, at loven kan blive en bremse for vækst og innovation.

Offentlig finansiering, hvis loven mod forventning omfatter bagkataloget

Dersom der mod forventning stilles krav om, at loven gælder med tilbagevirkende kraft for e-bøger, bør der ved beregningerne af de økonomiske konsekvenser for det offentlige tages højde for, at det offentlige finansierer konverteringen på ca. 300 mio. kr., jfr. ovenfor, da dette bør være en offentlig opgave, da der er en kulturpolitisk interesse i, at bagkataloget ikke trækkes fra markedet.

3.4. Undtagelsen i § 7 – uforholdsmæssig stor byrde

§ 7's undtagelser om, at visse af lovens bestemmelser kun finder anvendelse, hvis overholdelse af tilgængelighedskravene

1) ikke kræver en væsentlig ændring af et produkt eller en tjeneste, der medfører en grundlæggende ændring af produktets eller tjenestens grundegenskab eller 2) ikke medfører en uforholdsmæssig stor byrde for den pågældende erhvervsdrivende,

er vigtige for forlagene.

Særligt nr. 2 er vigtig, da der både er titler af individuel karakter og kategorier af e-bøger, hvor det vil medføre uforholdsmæssig stor byrde at skulle gøre e-bøgerne tilgængelige. Såfremt der ikke er en klar hjemmel til at undtage de pågældende e-bøger, er der risiko for, at forlagene vil afholde sig fra at udgive de pågældende titler digitalt med negative kulturpolitiske konsekvenser samt negative konsekvenser for forbrugerne, som får mindre valgfrihed.

Filformatet epub3 genererer ikke i sig selv tilgængelige e-bøger. Det betyder, at der også er en håndbåren proces forbundet med at gøre filen tilgængelig. Ved f.eks. illustrerede værker skal tilgængeliggørelsen foretages på redaktionelt niveau. For at imødekomme forfatterens ideelle rettigheder, kan der være behov for, at tilpasninger sker i tæt dialog med forfatteren. At sikre tilgængelighed kan derfor i nogle tilfælde kræve uforholdsmæssigt mange ressourcer.

Bilag 5 indeholder kriterier for vurdering af, hvornår der foreligger en uforholdsmæssig stor byrde. Det fremgår af § 8, at det påhviler den erhvervsdrivende at foretage vurderingen.

Vurderingskriterierne i bilag 5 er meget omstændige og vil kræve uforholdsmæssigt mange ressourcer at skulle forholde sig til og dokumentere ved hver enkelt e-bog.

Vi vil derfor opfordre til, at det i lovbemærkningerne præciseres, at det som eksempler på kategorier af e-bøger, hvor det vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde at tilgængeliggøre dem, nævnes illustrerede børnebøger, kunstbøger samt fagbøger med mange illustrationer og grafer, og at det fremgår, at der for disse kategorier er en formodning for, at de opfylder kriterierne i bilag 5.

Fornyet vurdering

Det fremgår af § 10, at en tjenesteyder, som påberåber sig § 7, stk. 1 nr. 2 skal forny sin vurdering af, om byrden ved at opfylde tilgængelighedskravene er uforholdsmæssig stor, når tjenesten ændres. Jfr. ovenfor bør det fremgå af lovens bemærkninger, at mindre ændringer samt prisændringer, som ikke udløser nyt ISBN-nummer, ikke udløser en fornyet vurdering.

Ift. kravet i § 10, stk. 2 om, at der uanset kravene til fornyet vurdering i § 10 stk. 1 skal foretages en ny vurdering mindst hvert 5. år, er det vigtigt, at det fremgår af bemærkningerne, at den fornyede vurdering ikke skal foretages for den enkelte e-bog, men for de ovenfor nævnte kategorier af e-bøger; illustrerede børnebøger, kunstbøger samt fagbøger med mange illustrationer og grafer.

Dokumentation

Det fremgår af § 11, at en erhvervsdrivende, der påberåber sig § 7, skal sende oplysningerne herom til den relevante kontrolmyndighed (mikrovirksomheder er dog undtaget). Kravet kan være endog meget byrdefuldt, og vi opfordrer derfor til, at det fremgår af bemærkningerne til loven, at der i den efterfølgende dialog med Sikkerhedsstyrelsen tages stilling til bagatelgrænser samt standarder for dokumentationen.

Tilsvarende gælder kravet i § 36 stk. 2, hvor det fremgår, at tjenesteyderen straks skal orientere den relevante kontrolmyndighed *i enhver medlemsstat*, hvor tjenesten leveres, om en i medfør af § 36 stk. 1 manglende overensstemmelse med kravene i loven, herunder oplysninger om, hvori den manglende overensstemmelse består, og de trufne foranstaltninger.

Denne bestemmelse kan blive overordentlig byrdefuld for forlagene, da tjenester med danske e-bøger typisk er tilgængelige i de fleste eller alle EU-landene. Forlagene har i øvrigt ikke indsigt i, hvem de relevante kontrolmyndigheder er, og vi opfordrer derfor til, at det af bemærkningerne til loven fremgår, at det er den relevante kontrolmyndighed i Danmark (for e-bøger Sikkerhedsstyrelsen), som forestår den nødvendige orientering.

3.5. Informationsforpligtelse § 34 stk. 2

Det fremgår af §34 stk. 2, at

”Tjenesteyderen skal offentliggøre oplysningerne i stk. 1 skriftligt og mundtligt, herunder på en måde, som er tilgængelig for personer med handicap.”

Det fremgår af lovforslagets s. 187 at

”Mundtlig offentliggørelse kan f.eks. være i form af en lydfil eller en video, hvor de relevante oplysninger fremlægges mundtligt, og på en måde, hvor det alene er den mundtlige fremlæggelse, der er afgørende for forståelsen af oplysningerne”

E-bøger vil blive forsynet med metadata og et kort summary om tilgængelighed. Både metadata og summary skal kunne oplæses ved hjælp af et syntetisk taleprogram. Et krav om, at hver enkelt e-bog skal udstyres med en lydfil eller en video, vil være uforholdsmæssigt byrdefuldt og i øvrigt savne mening, da det må lægges til grund, at en køber af en e-bog er i stand til at tilegne sig teksten evt. ved hjælp af syntetisk tale. Derfor vil adgang til tekst om e-bogens tilgængelighed som beskrevet opfylde formålet med bestemmelsen, som er, at den læsehandicappede skal kunne orientere sig om tilgængelighed. Dette bør præciseres i lovforarbejderne.

3.6. Pligt til løbende vedligehold § 35

§ 35 fastsætter, at tjenesteyderen skal have procedurer til sikring af, at levering af tjenester forbliver i overensstemmelse med loven og regler fastsat i medfør af loven. Det fremgår, at der i fornødent omfang skal tages hensyn til ændringer af kendetegnene ved leveringen af tjenesten, ændringer af gældende tilgængelighedskrav og ændringer af de harmoniserede standarder eller tekniske specifikationer.

I lovforslagets s. 188 er det præciseret, at

”En tjeneste skal ikke kun opfylde tilgængelighedskravene på det tidspunkt, hvor tjenesten udbydes første gang, men derimod i hele den periode, hvor tjenesten udbydes. Det er derfor vigtigt, at tjenesteyderen er opmærksom på, at der kan ske løbende ændringer i regler, krav, harmoniserede standarder m.v., der kan påvirke en tjenestes overensstemmelse med tilgængelighedskravene. Hvis det sker, skal tjenesteyderen sikre sig, at leveringen af den pågældendes tjeneste opfylder de nye regler og krav m.v., da tjenesten ellers ikke vil opfylde de gældende tilgængelighedskrav.”

Dette krav indebærer en omfattende og meget ressourcetung pligt til løbende opdatering. For at lempe på byrden bør det af bemærkningerne fremgå, at vurderingen af, om e-bogen lever op til lovens bestemmelser, ikke skal foretages løbende, men foretages hvert 5. år, ligesom det er tilfældet ift. bestemmelserne i § 10 stk. 2 om vurderingen af, om en tjeneste forsat er omfattet af en undtagelse i § 7 stk. 1 nr. 2.

Det skal endvidere præciseret, at vurderingen kan foretages på baggrund af kategorien af e-bøger, da en individuel vurdering af den enkelte e-bog vil udgøre en uproportionel administrativ byrde.

3.7. Web- og app-baserede læremidler

Web- og app-baserede læremidler som f.eks. portaler til grundskolen og ungdomsuddannelserne, i-bøger til de videregående uddannelser m.m. er ikke omfattet af direktivet. Dette bør præciseres i lovbemærkningerne.

Den svenske udredning skriver følgende i pkt. 11.4:

”Digitala läromedel i form av e-böcker som tillhandahålls till konsumenter omfattas av direktivet. Det kan vara fackböcker som tillhandahålls digitalt och som säljs till studenter på universitet, högskolor och vuxenutbildningar. Sådana e-böcker ska göras tillgängliga i enlighet med direktivets krav. Webbaserade läromedel och applikationer som inte räknas som e-böcker omfattas däremot inte. Det kan till exempel röra sig om interaktiva digitala läromedelsplattformar. Det ingår inte i utredningens uppdrag att särskilt analysera den här frågan, men det kan vara värt att notera att detta riskerar att bli ett eftersatt område när det kommer till tillgänglighet – i all synnerhet om digitala läromedel i framtiden blir allt vanligare.”

Danske Forlag har fra den hollandske forlæggerforening ligeledes fået oplyst, at

“The legal department of the Dutch Ministry of Education, Culture & Science – the ones who will write our legislation – insist that the EAA does not cover educational online software.”

Danske Forlags medlemmer ønsker at understøtte og arbejder allerede aktivt for, at digitale undervisningsportaler m.m. er tilgængelige for handicappede elever og studerende. Vi retter derfor henvendelse til Undervisningsministeriet med henblik på at igangsætte en dialog om, hvordan vi kan understøtte tilgængelighed bl.a. ved brug af allerede udviklede standarder mv.

3.8. Økonomiske konsekvenser

Ud over de allerede oplyste økonomiske konsekvenser opfordrer vi til, at der afsættes offentlige midler til efteruddannelse af forlagene, da der vil være et markant efteruddannelsesbehov både ift. de tekniske og redaktionelle medarbejdere.

Vi står naturligvis til rådighed for en uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Christine Bødtcher-Hansen

From: Morten Glamsø <mgl@danishshipping.dk>
Sent: 26-11-2021 08:42:57 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: Høringssvar vedr. udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Venligst se vedhæftede høringssvar.

Med venlig hilsen

Morten Glamsø
Sikringschef

M: +45 22 67 07 05
D: +45 33 48 92 16
mgl@danishshipping.dk
Twitter: @glamsoe

Amaliegade 33
DK 1256 København K

DanskeRederier

This email has been scanned by the Symantec Email Security.cloud service.
For more information please visit <http://www.symanteccloud.com>

Sikkerhedsstyrelsen
Att. Anders Holt
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg
(Sendt elektronisk: sik@sik.dk)

Høringsvar vedr. udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

26. november 2021

Sagsnummer:
EMN-2021-00280

Med henvisning til høringsbrev af 15. november 2021 om høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, journalnummer EMN-00-01-000017, ønsker Danske Rederier og Færgerederierne i forening af fremføre nedenstående bemærkninger.

For medlemmerne af Danske Rederier og Færgerederierne, som er tjenesteydere og forestår persontransport, er det vigtigt at alle passagerer, inkl. personer med handicap og andre funktionsbegrænsninger, har så let og smidig adgang til at benytte de af rederierne tilbudte transporttilbud og på lige fod med de øvrige passagerer. Derfor er der fra vores side generel opbakning til tilgængelighedsdirektivets formål, som implementeres i Danmark med lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester. Samtidig er det vores forventning, at med en fælles EU-implementeringen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/882/EU af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (tilgængelighedsdirektivet) vil der på EU-plan ske en harmonisering af kravene til tilgængelighed i forbindelse med grænseoverskridende aktivitet (eksempelvis personbefordring med skib mellem to EU-lande), hvilket kan være med til bl.a. at sikre ens konkurrenceforhold.

Det noteres, at der med lovforslaget lægges op til en minimumsimplicitering af direktivet, hvilket Danske Rederier og Færgerederierne finder positivt. Men da der med loven bl.a. indføres nye forpligtelser for tjenesteydere, der leverer tjenester såsom personbefordring med skib, som følger af direktivets kapitel V og lovforslagets kapitel 5, forventes erhvervet at blive pålagt bl.a. en række administrative forpligtelser og heraf afledte negative økonomiske konsekvenser. Desuden kan der for-

ventes udgifter til indkøb af nye produkter, der anvendes til levering af den pågældende tjeneste og som lever op til de nye tilgængelighedskrav. Derfor er det særdeles vigtigt, at der er mulighed for at benytte de anførte overgangsordninger, herunder for selvbetjeningsautomater, jf. lovforslagets § 58, så der er tid til at både at planlægge, budgettere med og implementere evt. nye tiltag.

Lovforslaget er udformet som hovedlov for en række myndigheder. Da det betyder, at tilsyn og kontrol med lovens efterlevelse er henlagt til flere forskellige myndigheder, og specifikt for personbefordring med skib, som er underlagt både Trafikstyrelsen under Transportministeriet (f.s.v.a. terminaloperatører) og Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet (f.s.v.a. transportører/rederier), er det vigtigt, at der er ensartethed, sammenhæng og koordinering mellem myndighedernes kontrol af lovens krav. For at sikre at lovens krav implementeres på en fælle og korrekt måde, støttes det i bemærkningerne nævnte forslag fra erhvervsministeriet på side 36, at de relevante myndigheder i tæt dialog med erhvervet drøfter og evt. udarbejder sektorspecifikke vejledninger.

Det er for personbefordring med skib værd at notere sig, at der allerede med "Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1177/2010 af 24. november 2010 om passagerers rettigheder ved sørejser og rejser på indre vandveje og om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004" allerede eksisterer en række regler for transport til søs med hensyn til ikke-diskrimination af og assistance til handicappede og bevægelseshæmmede. Som anført i direktivets artikel 5, skal tjenesteydelser, der opfylder kravene om levering af tilgængelige oplysninger og oplysninger om tilgængelighed fastsat i de forskellige passagerrettighedsforordninger, anses for at opfylde de tilsvarende krav i tilgængelighedsdirektivet, som bl.a. gengivet i bemærkningerne til lovforslaget på side 27 og side 35. Dette forhold synes dog ikke umiddelbart at fremgår af selve lovforslaget, hvorfor det foreslås præciseret, på samme måde som det eksempelvis er gjort i §13 for produkter og tjenester, som er i overensstemmelse med hele eller dele af harmoniserede standarder.

Endelig er det vigtig for os at understrege vigtigheden af undtagelserne for loven (og direktivet) i forbindelse med personbefordring med skib, jf. §

Danske Rederier

FærgeRederierne

3, litra 30, der henviser til undtagelserne i forordning (EU) nr. 1177/2010 som omhandlet i artikel 2, stk. 2, i nævnte forordning.

Med venlig hilsen

Morten Glamsø

Sikringschef

mgl@danishshipping.dk

From: Mette Stürup <ms@fida.dk>
Sent: 26-11-2021 14:38:15 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: Høringssvar til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Kære Sikkerhedsstyrelse

Hermed fremsendes Finans Danmarks høringssvar til lovforslaget.

Venlig hilsen

Mette Stürup
Kontorchef
Direkte nr: [+45 27 15 20 20](tel:+4527152020)

ms@fida.dk

Hvad handler det om, og hvad mener vi

Resumé

Resuméoverskrift

Vi glæder os over, at der er valgt en minimumsimplementering.

Generelt set er der tale om et vanskeligt tilgængeligt lovforslag ikke mindst i forhold til den præcis hvilke bankprodukter- og tjenester, der præcis er omfattet, men også i forhold til, hvordan tilgængelighedskravene for de enkelte produkter og ydelser opfyldes.

Det er der et meget stort behov yderligere vejledning i forhold til implementeringen, ikke mindst i lyset af de store estimerede implementeringsomkostninger for pengeinstitutter. Det vil kræve omfattende ændringer i de kundevendt it-systemer, som erfaringsmæssigt tager tid og skal planlægges i god tid. Igangsættelsen af dette arbejde bør ikke afvente en vedtagelse af lovforslaget. Vi efterlyser derfor at der igangsættes en dialog snarest muligt med tilsynsmyndighederne og sektoren.

Høringsvar

26. november 2021

Dok: FIDA-1232191906-23226-v1

Kontakt Mette Stürup

Høringssvarets officielle titel af dato

Vi glæder os over, at der er valgt en minimumsimplementering. Det gælder såvel i reglen om lovens anvendelsesområde (§ 2), i definitionerne, i overgangsreglerne, og i implementeringen af direktivets artikel 14 om "grundlæggende ændring af produkter eller tjenester og uforholdsmæssig stor byrde for erhvervsdrivende".

Overordnet er der tale om et vanskeligt tilgængeligt lovforslag, både med hensyn til, hvilke bankprodukter- og tjenester, der præcis er omfattet, men også i forhold til, hvad der præcist vil opfylde tilgængelighedskravene for de enkelte produkter og ydelser.

Der er derfor behov for en dialog i branchen om disse udfordringer, og hvordan de kan løses. Det vil ønskeligt hurtigst muligt at få en dialog med Finanstilsynet (som kontrolmyndighed for de bankmæssige produkter og tjenester omfattet af loven), herunder om muligheden for evt. at udarbejde nærmere guidance til, hvordan banker forventes at imødekomme lovens krav om tilgængelighed for handicappede personer. Det er der et meget stort behov for ikke mindst i lyset af de meget store estimerede implementeringsomkostninger for pengeinstitutter. Dette kan ikke afvente en vedtagelse af lovforslaget. Der er tale om omfattende ændringer i vores it-kerneydelse til vores kunder i både mobilbanken og webbanken, som erfaringsmæssigt tager tid og skal planlægges i god tid.

Omkostningerne for erhvervslivet

Angående lovforslaget økonomiske konsekvenser for erhvervslivet er vi enige i at det vil have væsentlige negative konsekvenser for erhvervslivet. I henviser til en svensk rapport fra Analysys Mason AB. Her fremgår det at spændet på implementeringsomkostningerne er mellem 7 og 13 milliarder kroner. Vi kan derfor ikke genkende estimerne på mellem 4,6 og 6 mia. kr. hvordan er de fremkommet. Endvidere bør det tydeligt fremgå at omkostningerne især drives af banksektoren og e-handelsvirksomheder som alene estimeres til 9 mia. svenske kroner. Vi ønsker at det fremgår meget tydeligt i rapporten.

Specifikke bemærkninger

Reglen i **forlaget § 2, nr. 2 om at dokumentformater**, der er offentliggjort inden 28. juni 2025 ser vi som særdeles vigtig, idet der stiller en række aftaler og dokumenter til rådighed for den enkelte kunde. Disse dokumenter kan omfatte alle de aftaler som kunden og banken har indgået i tidens løb, og de kan derfor have forskellige formater m.m. Det er meget krævende at gøre historiske dokumenter tilgængelige på en måde, der opfylder lovforslagets krav. Hvis kravene ville skulle

Hørings svar

26. november 2021

Dok. nr.:

FIDA-1232191906-23226-v1

opfyldes for sådanne dokumenter og øvrige dokumenter i kundens arkiv/post-mappe, vil det være meget byrdefuldt. Det er derfor vigtigt, at reglen kommer til at dække det ovenfor beskrevne. Her kan ordet "offentliggjort", der stammer fra direktivet, måske give udfordringer.

Undtagelsesreglen i § 2, nr. 2 skal både dække dokumenter, der er offentliggjort, og navnlig også dokumenter i kundens online arkiv m.m. Der kan godt være tale om aftaler, der allerede nu er 10-15 år gamle, og som stadig er gældende i forholdet mellem kunden og banken. Forslaget bør medtage information/vejledning herom, jf. teksten på side 95, hvor der ikke nærmere er beskrevet om hvad der er for dokumenter, der er omfattet.

Overgangsregler

Generelt er vi tilfredse med overgangsreglerne, idet de giver mulighed for bevare de eksisterende tjenester og services uændret frem til 2030. Det er dog uklart om en opdatering af reglernes indhold – for eksempel i forbindelse med ny lovgivning vil ændre på overgangsreglen? Se nedenfor om stk. 3.

Pengeautomater vil være omfattet af forslaget § 58, stk. 4, hvorfor der vil gælde en overgangsperiode på 20 år fra ibrugtagning. Her er det vigtigt at være opmærksom på, at ibrugtagning ikke nødvendigvis er et entydigt begreb. Mange automater ser ud, som de "altid" har set ud, og en stor del af automaternes hardware er gammelt. De fleste ATM'ere fungerer teknisk på den måde, at der er en ydre skærm og skal, og selve ATM'en består af en pc, som har generelt og specielt software. Det er "hjernen" i ATM'eren, som udskiftes løbende.

Det bør derfor præciseres, at det er alderen på funktionaliteten, som er lig med pc'en og softwaren, der må være afgørende, og ikke de "ydre" rammer. Det bemærkes i den forbindelse at ordet "tjenester" i § 58, stk. 4, ikke passer med den måde, det er defineret på i § 3.

Reglen i forslaget § 58, stk. 3 om at aftaler indgået før 28. juni 2025 kan fortsætte indtil 5 år efter implementeringsdagen, vil kunne give os en rimelig lang tid til at finde løsninger, idet vi forstår reglen sådan, at de services som aftalen omfatter, kan fortsætte uændret, hvis vi ønsker det. Reglen angår noget andet end det ovenfor omtalte omkring dokumenterne i forbindelse med forslaget § 2, nr. 2.

Hvad skal der til for at blive undtaget fra lovens regler

Sammenholdes direktivteksten i artikel 14 med forslaget § 7, og forslaget §§ 4-6, må reglen i § 7 vel trods ordlyd forstås sådan, at den omfatter såvel eksisterende

Hørings svar

26. november 2021

Dok. nr.:

FIDA-1232191906-23226-v1

tjenester som tjenester, der kommer til senere. Der synes at være et "ikke" for meget i linje 3 på side 138 i bemærkningerne. Forslaget indeholder ikke meget vejledning til, hvad der er for situationer, som vil kunne opfylde kravene til fritagelse i § 7, stk. 1. Der er behov for vejledning herom. Det er ikke tilstrækkeligt, at der kun er fokus på processen og hvilke hensyn til omkostninger, der kan tages.

En af de ting som man godt kan blive bekymret for ved de nye regler, er, at de kan tænkes at stille sig hindrende i vejen for nye innovative tiltag indenfor forbrugerorienterede banktjenester, fordi sådanne nye tjenester fra starten skal opfylde lovforslagets krav.

Det vil være en fordel, hvis der kunne blive medtaget et eller flere eksempler på såvel væsentlig ændring som uforholdsmæssig stor byrde. En væsentlig ændring af servicens flow, hvor ændringerne er så store, at der i realiteten er tale om en ny service, kunne være et eksempel. Det behøver ikke nødvendigvis være en egentlig ændring af funktionaliteten (men "blot" en ændring, der bør det muligt for handicappede at bruge den). En uforholdsmæssig stor byrde kunne eksemplificeres lidt mere detaljeret end angivet på side 139-140, idet det også burde indgå andre forhold end de nævnte.

For eksempel om de samlede omkostninger størrelsesmæssigt er sådan, at det ikke kan forsvares at videreudvikle en tjeneste, der i øvrigt er planlagt til udfasing indenfor en kortere årrække.

Kontrolregimet

Lovforslagets set-up omkring kontrol er, selvom det er hentet fra direktivet, meget omfattende. Spørgsmålet er om det er nødvendigt, at disse regler også gælder for bankerne. I produktgodkendelsesbekendtgørelsen, der er baseret på EBA's guidelines på området, findes detaljerede regler. En naturlig måde at implementere de foreslåede regler i et pengeinstitut på, vil være at koble dem sammen med de interne processer for produktgodkendelse af de almindelige bankprodukter.

Derfor bør det foreslås, at dette sker på vores område, og at det samtidig foreslås at kontrolregimet på vores område henlægges til Finanstilsynet, hvor det naturlig hører hjemme. Det vil gøre administrationen enklere, og så vidt vi kan se også være en fordel i forbindelse med kontrollen.

Identifikationsmidler og metoder

Hørings svar

26. november 2021

Dok. nr.:

FIDA-1232191906-23226-v1

Af bemærkningerne side 135 fremgår, at der ved forbrugerorienterede banktjenester skal sørges for identifikationsmetoder m.m., og at nærmere fremgår af bilag 1, afdeling 4, litra e nr. i.

På dette punkt er der i bemærkningerne behov for at linjen trækkes op i forhold til MitID og SCA reglerne for brug af kort (i automater). Hvis vi bruger de eksisterende regler, midler/metoder til identifikation, bør der ikke være tvivl om, at vi har levet op til alle krav.

Definitioner i øvrigt

Der bør ses nærmere på de definitioner, hvor ordet tjenester indgår, jf. ovenfor.

Nye krav frem mod 2025

Det er en klar fordel, at implementeringsperioden er så lang, som der er lagt op til. Det giver mulighed for, at der i denne lange periode frem til reglernes ikrafttræden kan komme ny eller supplerende regler til på området, som vil kunne ødelægge vores planlægning. Det er derfor væsentligt at der, at der hurtigst muligt kommer klarhed over implementeringen, så vi har mulighed for at planlægge it-projektet.

Med venlig hilsen

Mette Stürup

Direkte: [27152020]

Mail: [ms@fida.dk]

Hørings svar

26. november 2021

Dok. nr.:

FIDA-1232191906-23226-v1

From: Helen Amundsen <ha@fbr.dk>
Sent: 26-11-2021 15:47:22 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Helle Agerdal Olsen <hao@fbr.dk>; Pia Saxild <PS@fbr.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Forbrugerrådet Tænk har modtaget Sikkerhedsstyrelsens brev af 15. oktober 2021, J.nr. EMN 00-01-000017 vedr. høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester og har følgende bemærkninger.

Mange forbrugere møder hver dag barrierer, når de deltager i samfundet. Store dele af helt nødvendige produkter og tjenesteydelser er utilgængelige. Det kan være en blind, der ikke kan købe en billet i en billetautomat eller en ældre, der ikke kan betjene sin mobiltelefon. Det er ikke nemt at bidrage til samfundet og få et liv med kvalitet, hvis man konstant møder den type barrierer. Det er en forudsætning for personer med handicap og andre funktionsbegrænsningers integration i samfundet, at de kan fungere på lige fod med andre i hverdagen. Vi hilser derfor implementeringen af EU's direktiv om tilgængelighed i dansk lov meget velkommen.

Danmark har sammen med andre medlemslande i EU underskrevet FN konventionen, der taler om rettigheder og tilgængelighedsforpligtelser for personer med handicap. EU vedtog desuden en europæisk handicapstrategi 2010 – 2020, og denne er nu afløst af en ny handicapstrategi 'En Union med lige muligheder' 2021 - 2030. Alle disse initiativer peger i høj grad på et øget og efter Forbrugerrådet Tænks opfattelse nødvendigt og fortsat vigtigt fokus på, at samfundet skal være tilgængeligt for alle forbrugere.

Vi har noteret os, at der ifølge forslaget til tilgængelighedsdirektiv i 2020 forventedes at være 120 millioner forbrugere i EU med handicap eller funktionsbegrænsning, og at dette tal vil stige betydeligt i takt med, at befolkningen i EU ældes. Vi havde derfor gerne set et mere ambitiøst forslag til implementering af direktivet, således at kravene kunne understøtte en bedre integrering og deltagelse i samfundet. Eksempelvis havde vi gerne set flere områder omfattet af loven fx tilgængelighed i de byggede miljøer og tilgængelighedskrav til produkter og tjenester, der ikke er omfattet af direktivets anvendelsesområde. Fx kommer flere produkter i dag med touch screen og display funktion, som kan være en udfordring for nogle forbrugere.

Forbrugerrådet Tænk bemærker endvidere, at det er svært at få øje på, at loven reelt øger tilgængeligheden for passagerer i den kollektive transport. Det skyldes ikke mindst, at hovedparten af de kollektive transportløsninger i Danmark bliver undtaget fra loven med de undtagelser, der er nævnt i §1 stk. 2. Her fremgår det, at både transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester, samt køb ombord på selve transportmidlet er undtaget af loven, hvilket reelt undtager hovedparten af den kollektive transport i Danmark, der primært foregår i byer, regioner eller ombord på fx busser.

Forbrugerrådet Tænk hilser de nye krav om levering af information om transporttjenester velkomment, men bemærker samtidig, at det ikke løser den problemstilling, som mange passagerer med handicap oplever ift. køb af billetter. Her opleves der nemlig stigende udfordringer med optankning og brug af rejsekort, og mobilløsninger som ikke nødvendigvis kan anvendes af alle. Forbrugerrådet Tænk bemærker i den forlængelse, at nedlægning af tidligere løsninger, der har været med til at øge tilgængelighed for en lang række brugere ikke burde være tilladt.

I forbindelse med rejser, er overnatningsmuligheder også et område, hvor information om tilgængelighed er relevant og vigtig. Vi så derfor også gerne, at oplysning om tilgængeligheden på overnatningssteder var omfattet af loven.

Forbrugerrådet Tænk er generelt bekymret i forhold til, at loven giver mulighed for at undlade at opfylde lovens krav til tilgængelighed jf. § 7, hvis virksomheden kan dokumentere, at det kræver en væsentlig ændring af et produkt eller en tjeneste, der medfører en grundlæggende ændring af produktets eller tjenestens grundegenskab, eller at det medfører en uforholdsmæssig stor byrde for den pågældende erhvervsdrivende. Dette skal ifølge § 8 vurderes i forhold til bilag 5, som efter vores overbevisning er så upræcist, at mange virksomheder vil kunne hævde, at deres produkt eller tjeneste skal undtages fra kravene. Den samme bekymring gælder i forhold til undtagelsen for mikrovirksomheder (under 10 ansatte eller en omsætning under 2 millioner kr.). Bilag 5 bør i langt højere grad præcisere, hvornår en tjeneste eller et produkt vil kunne undtages fra kravene. Og frem for at undtage mikrovirksomheder fra kravene, bør der i højere grad fokuseres på at hjælpe virksomhederne bl.a. ved hjælp af gode vejledninger og oversættelse af centrale standarder til dansk.

Såfremt en tjeneste eller et produkt undtages fra kravene bør der så vidt muligt gives et gratis alternativ, som kan hjælpe den forbruger, der er udfordret. Fx bør banker, der ikke tilbyder online tjenester, der er tilgængelige efter lovens krav fx tilbyde gebyrfri hjælp i en bankfilial, så personer med handicap ikke stilles dårligere end resten af samfundet.

I og med at ressortområdet for lovforslaget er delt mellem en række myndigheder herunder Finanstilsynet, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet, Energistyrelsen under Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet, og Trafikstyrelsen under Transportministeriet, finder vi det meget vigtigt, at der etableres en fælles indgang for forbrugerne, hvor man kan orientere sig om sine rettigheder. Specielt i forhold til klageadgang vil det være en stor udfordring for forbrugerne, hvis de selv skal finde frem til, hvem der er den relevante myndighed. Vi vil derfor opfordre til, at der som minimum oprettes en fælles klageadgang, hvor forbrugeren hjælpes videre til den rette myndighed. Vi finder det ligeledes vigtigt, at de relevante ressortmyndigheder koordinerer på tværs, således at der opnås en ensartet håndhævelse og en ensartet klagebehandling.

Endelig finder vi overgangsordningen på 20 år for selvbetjeningsautomater urimelig lang. Arbejdet med direktivet har pågået i en del år nu, og dermed bør det ikke være ukendt for branchen, at der vil være tilgængelighedskrav for selvbetjeningsautomater. Vi går ikke ud fra, at det efter sommeren 2025 vil være muligt at indkøbe en selvbetjeningsautomat, der ikke er tilgængelig. Med den lange overgangsperiode vil det betyde, at vi først er i mål i 2045, altså lang tid efter den i 2021 vedtagne strategi udløber, hvor fokus bl.a. er på lige muligheder og samme adgang til at deltage i samfundet og økonomien!

Forbrugerrådet Tænk støtter endvidere høringsvaret fra Danske Handicaporganisationer.

Vi ser frem til det kommende arbejde med udarbejdelse af vejledninger, hvor vi har forstået, at interessenterne vil blive inddraget.

Helle Agerdal Olsen

Politisk chef, Bæredygtigt forbrug / Director
Forbrugerrådet Tænk
T +45 7741 7741 / M +45 2064 5983 / taenk.dk
Fiolstræde 17 B / Postboks 2188 / 1017 København K

Helen Amundsen

Seniorrådgiver/Senior Technical Adviser
Forbrugerrådet Tænk
T +45 7741 7741/ M +45 2715 7431/ taenk.dk

Fra: Forbrugerrådet Tænk Hoeringer
Sendt: 15. oktober 2021 11:47
Til: Pia Saxild <PS@fbr.dk>
Emne: VS: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Fra: Anders Holt [<mailto:anho@sik.dk>]
Sendt: 15. oktober 2021 11:44
Cc: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK)
Emne: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Hermed fremsendes høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Sikkerhedsstyrelsen anmoder om, at eventuelle bemærkninger sendes til sik@sik.dk senest den 26. november 2021.

Venlig hilsen

Anders Holt
Specialkonsulent

SIKKERHEDSSTYRELSEN

Mobil: 25431636
E-mail: anho@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg
Tlf.: +45 33 73 20 00
www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig. Hvis ikke du er den rette modtager, bedes du venligst omgående kontakte os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

From: Foreningen af Rådgivende Ingeniører <fri@frinet.dk>
Sent: 15-10-2021 14:13:45 (UTC +01)
To: Anders Holt <anho@sik.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

FRI takker for muligheden for at afgive høringssvar på ovenstående høring.

Vi har ingen bemærkninger til den, da den ikke direkte påvirker rammebetingelserne for rådgivende ingeniørvirksomheder.

Med venlig hilsen

Ulrik Ryssel Albertsen

Erhvervspolitisk Chef
Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Fra: Anders Holt <anho@sik.dk>
Sendt: 15. oktober 2021 11:44
Cc: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Emne: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Hermed fremsendes høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Sikkerhedsstyrelsen anmoder om, at eventuelle bemærkninger sendes til sik@sik.dk senest den 26. november 2021.

Venlig hilsen

Anders Holt
Specialkonsulent

Mobil: 25431636
E-mail: anho@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg
Tlf.: +45 33 73 20 00
www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig. Hvis ikke du er den rette modtager, bedes du venligst omgående kontakte os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

From: kgj@fogp.dk <kgj@fogp.dk>
Sent: 26-11-2021 16:50:06 (UTC +01)
To: Anders Holt <anho@sik.dk>
Cc: Jakob Holm <jho@fogp.dk>; Torben Weiss Garne <twg@fogp.dk>; Sigrid Floor Toft <sft@fogp.dk>
Subject: VS: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Kære Anders Holt

Hermed F&Ps høringssvar vedrørende udkast til lov om implementering af tilgængelighedsdirektivet.

Med venlig hilsen

Karen Gjørbo
Chefkonsulent, Cand.Jur, Rammevilkår og EU
kgj@fogp.dk | +45 41 91 90 45

Philip Heymans Allé 1 | 2900 Hellerup | +45 41 91 91 91
www.fogp.dk | [Twitter](#) | [LinkedIn](#)

 Tænk på miljøet, før du printer denne mail og/eller de vedhæftede dokumenter.

Fra: Anders Holt <anho@sik.dk>
Sendt: 15. oktober 2021 11:44
Cc: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Emne: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Hermed fremsendes høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Sikkerhedsstyrelsen anmoder om, at eventuelle bemærkninger sendes til sik@sik.dk senest den 26. november 2021.

Venlig hilsen

Anders Holt
Specialkonsulent

Mobil: 25431636
E-mail: anho@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg
Tlf.: +45 33 73 20 00

www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig. Hvis ikke du er den rette modtager, bedes du venligst omgående kontakte os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

Til Sikkerhedsstyrelsen
Sendt pr. e-mail.

F&P svar til sikkerhedsstyrelsen høring om udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

F&P takker for muligheden for at komme med bemærkninger til udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, der implementer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/882 af 17. april 2019.

F&P's medlemselskaber har et bredt samfundsmæssigt sigte på at sikre borgernes tryghed og velfærd, og støtter naturligvis op om lige adgang og tilgængelighed i forhold til selskabernes tjenester. Det er et sigte branchen allerede arbejder med og som understøttes ikke mindst af en øget digitalisering af forretningen og kundekontakten.

Trods dette arbejde er vi enige i vurderingen af, at tilgængelighedskravene vil kunne medføre væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for danske virksomheder, herunder også for forsikrings- og pensionsbranchen, som det skitseres i de indledende konsekvensvurderinger af lovgivningen givet i lovudkastet.

I lyset heraf støtter vi den foreslåede minimumsimplementering af direktivet, der også forventes reflekteret og fastholdt i den efterfølgende kontrol og håndhævelse af reglerne. Vi lægger her ligeledes vægt på, at formålet med det underliggende direktiv er totalharmonisering af tilgængelighedskrav, der udelukker indførsel eller fastholdelse af eventuelle strengere krav om tilgængelighed på direktivets område.

F&Ps har lagt til grund, at Forsikring og Pensions medlemmer vil blive underlagt reglerne om tilgængelighed, i det omfang deres virksomhed omfatter online aktiviteter, som falder under definitionen af e-handelstjenester. Det vil efter vores forståelse af definitionen af e-handelstjenester være klart i tilfælde, hvor det er muligt via selskabernes hjemmeside at indgå forsikringsaftaler. Det er også vores opfattelse, at der er flere dele af selskabernes digitale platforme, der falder udenfor tilgængelighedskravene – eksempelvis områder, hvor det ikke er muligt at indgå aftaler online.

Det er selv sagt vigtigt for os og andre aktører, at få en præcis afklaring af definition og dækningsområde.

26.11.2021

F&P
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
fp@fogp.dk
www.fogp.dk

Karen Gjølbø
Juridisk chefkonsulent
Dir. 41919045
kgj@fogp.dk

Sagsnr. GES-2021-00410
DokID 435921

Vi vil endeligt gerne understrege behovet for en hurtig indsats fra de ansvarlige myndigheder, som skal danne grundlag for en så smidig overgang til reglerne som muligt. Dette indebærer blandt andet, at der hurtigst muligt udarbejdes vejledninger og andet materiale, der kan hjælpe virksomhederne med den væsentlige omstilling som kravene forventes at indebære. Samtidig vil vi også gerne understrege vigtigheden af og opfordre til inddragelse af virksomhederne i dette arbejde, for at målrette tilgængelighedskravene og gøre dem mest effektive.

Vi har uddybet vores bemærkninger i de følgende afsnit.

Støtte til minimumsimplementering, reflekteret i myndigheds-kontrol

Vi noterer os som nævnt med tilfredshed, at der med lovudkastet lægges op til den minimumsimplementering, som der også blev skitseret for Erhvervs-livets EU- og Regelforum i forbindelse med forelæggelsen af implementeringsplanen og som Forsikring og Pension støttede op om.

I forlængelse af ønsket om en minimumsimplementering understreger vi således også, at det er helt centralt at der i den efterfølgende kontrol fastlægges en praksis, der ikke resulterer i en skærpet dansk tolkning af reglerne.

Det er særligt vigtigt at sikre en fælles tilgang på tværs af tilsynsmyndighederne for at balancere praksis og kontrol med ønsket om en minimumsimplementering, da myndighedsansvaret for kontrollen som udgangspunkt ligger på tværs af hele seks myndigheder (Sikkerhedsstyrelsen, Finanstilsynet, Energistyrelsen, Trafikstyrelsen, Søfartsstyrelsen og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen).

I forhold til håndhævelsen af kravene bemærker vi særskilt, at det er fastlagt, at tilgængelighedskravene kun vil gælde i det omfang, at overholdelsen ikke kræver en grundlæggende ændring af produkter eller tjenester eller på anden måde medfører en uforholdsmæssig stor byrde for de erhvervsdrivende. Det er naturligvis vigtigt, at der i overensstemmelse med ønsket om en minimumsimplementering ikke lægges en linje, som resulterer i en skærpet dansk tolkning af, hvad der udgør ”grundlæggende ændringer” eller ”uforholdsmæssigt store byrder”.

Usikkerhed om rækkevidden af tilgængelighedskrav

Som ovenfor nævnt forventer F&P at vores medlemsselskaber bliver omfattet af Lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, som udbydere af e-handelstjenester efter lovens § 1, stk. 1, nr. 6.

Definitionen af e-handelstjenester i lovens § 3, stk. 1 nr. 26 er ny, men videreført fra det underliggende direktiv. Vi hæfter os ved at der i lovbemærkningerne anføres, at definitionen af e-handelstjenester efter tilgængelighedsdirektivet skal anses for smallere end den gængse definition på informations-samfundstjenester, som givet i e-handelsdirektivet, idet der i tilgængelighedsdirektivet stilles en ekstra betingelse om, at tjenesten skal være knyttet til indgåelsen af forbrugerftaler. Der er ikke i loven givet en nærmere præcisering heraf. Vi opfordrer derfor til at dette præciseres nærmere i lovbe-mærkningerne.

Behov for præcisering af undtagelsesbestemmelsen i § 7

I forlængelse af drøftelserne omkring definitionen af e-handelstjenester og lovens anvendelsesområde, er der endvidere behov for præcisering af undtagelsen fra reglerne, jf. lovens § 7, hvorefter selskaberne kan undlade efterlevelse af tilgængelighedskravene, bl.a. hvor dette vurderes (og dokumenteres af selskaberne) som uforholdsmæssigt byrdefuldt.

F&P

Sagsnr. GES-2021-00410

DokID 435921

Kriterierne for vurderingen er givet i lovens bilag 5. Det følger heraf, at der bl.a. skal tages hensyn til forholdet mellem nettoomkostninger ved opfyldelse af tilgængelighedskrav og den erhvervsdrivendes nettoomsætning. Der bør her være rum for en mere nuanceret vurdering end alene forholdet mellem omkostninger og nettoomsætning, idet en given digitale løsning ikke nødvendigvis er den primære afsætningskanal for selskabets tjeneste, men fortsat kan have værdi for forbrugerne.

Holdes omkostningerne til ændring af den enkelte løsning op imod hele nettoomsætningen, kan det resultere i at tjenesten ikke kan undtages, med det resultat, at man risikerer, at løsninger der ikke bidrager økonomisk, men alene driver forbruger værdi lukkes i stedet for at blive opdateret. Dette kan muligvis bremse digitaliseringen og begrænse udbuddet af tjenester, til ulempe for forbrugerne generelt.

Behov for vejledning og inddragelse af interessenter

I lyset af ovennævnte usikkerheder og den forholdsvis korte implementeringsfrist for lovens krav, skal F&P understrege vigtigheden af, at der hurtigst muligt efter lovens vedtagelse, indledes forløb med de af loven omfattede selskaber, som skal resultere i en fælles forståelse af, hvad virksomhederne konkret kan og skal gøre for at leve op til kravene i lovgivningen.

Det skal her afklares, hvorvidt der er behov for understøttende vejledning til reglerne. Prioriteres arbejdet ikke øges risikoen for unødige byrder markant, hvis virksomhederne ender i en situation, hvor de må starte en omstillingsproces uden konkrete vejledninger at støtte sig til. Web-projekter vil ofte have en flere-årig horisont, hvorfor anvendelsesfristen den 28. juni 2025 i projekt-regi er meget tæt på. Hvis det skal være muligt at inddrage kravene i projektmaterialer og udbud. Dette understreger et behov for at arbejdet med vejledninger prioriteres, da risikoen for unødige byrder øges markant, hvis virksomhederne ender i en situation, hvor de må starte en omstillingsproces uden konkrete vejledninger at støtte sig til.

Vi støtter, at relevante interessenter inddrages i arbejdet med vejledninger og F&P bidrager gerne.

Vi står naturligvis også til rådighed for uddybning af vores bemærkninger.

Med venlig hilsen

Karen Gjørbo

From: Mette Gaardsted Frandsen <mefr@humanrights.dk>
Sent: 26-11-2021 10:51:32 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Til Sikkerhedsstyrelsen

Se venligst vedhæftede høringssvar.

Med venlig hilsen
Mette Gaardsted Frandsen

METTE GAARDSTED FRANSEN
JURIDISK FULDMÆGTIG

HANDICAPTEAMET, LIGEBEHANDLING
WILDERS PLADS 8K | DK-1403 KØBENHAVN K
Følg med i rapporter, debatindlæg, høringssvar
mm. ved at skrive dig op til handicapteamets
[nyhedsbrev.](#)

TELEFON 91 32 56 51

mefr@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK | HUMANRIGHTS.DK
Se status og følg udvikling på handicapområdet:
www.handicapbarometer.dk.

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 9132 5651
MEFR@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

Sendt via e-mail til sik@sik.dk

DOK. NR. 21/03276-2

26. NOVEMBER 2021

HØRING OVER FORSLAG TIL LOV OM TILGÆNGELIGHEDSKRAV FOR PRODUKTER OG TJENESTER

Institut for Menneskerettigheder er via Høringsportalen blevet opmærksom på, at Sikkerhedsstyrelsen den 15. oktober 2021 har sendt et udkast til forslag til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester i høring.

Instituttet har følgende bemærkninger til høringen:

1. SAMMENFATNING

Instituttet finder det positivt, at regeringen ved implementering af EU's tilgængelighedsdirektiv vil gøre udvalgte produkter og tjenester mere tilgængelige. Lovudkastet udgør derved et vigtigt skridt i retningen af at skabe et mere inkluderende samfund, hvor mennesker med handicap kan leve et selvstændigt liv og deltage i samfundslivet på lige vilkår med andre i overensstemmelse med FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap (handicapkonventionen).

For at sikre en udbredt og ensartet efterlevelse af de forpligtelser og tilgængelighedskrav, der følger af lovforslaget, er det væsentligt at sikre en effektiv håndhævelse af disse krav. Instituttet har derfor valgt primært at fokusere på lovforslagets håndhævelsesbestemmelser.

Ansaret for at føre kontrol efter og håndhæve den kommende lovgivning er fordelt på en række forskellige myndigheder. Efter instituttets opfattelse er der risiko for, at det for den enkelte forbruger vil være uigennemskueligt, hvilken myndighed der er den rette klageinstans i sager om manglende tilgængelighed til produkter og tjenester. Instituttet finder ligeledes, at der er risiko for, at den enkelte forbruger vil opleve en uensartet adgang i forhold til at få behandlet en klage over tilsidesættelse af den kommende lovgivning alt efter, hvilken myndighed der har kontrolansvaret for produktet eller tjenesten.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor:

- At regeringen etablerer et samlet administrativt klageorgan for klager over manglende tilgængelighed til produkter og tjenester.

I nogle situationer kan manglende overholdelse af eksisterende tilgængelighedskrav være så indgribende i den enkeltes tilværelse, at den manglende adgang kan anses for diskrimination på grund af handicap. Institutet vurderer, at det er væsentligt at sikre mennesker med handicap en effektiv retlig beskyttelse mod denne form for diskrimination. Efter instituttets opfattelse bør Ligebehandlingsnævnet derfor have kompetence til at behandle sager om tilsidesættelse af eksisterende tilgængelighedskrav.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor:

- At regeringen tager initiativ til at indføre en pligt til overholdelse af eksisterende tilgængelighedskrav i handicapdiskriminationsloven.

Efter instituttets opfattelse er det afgørende at monitorere, om den nye lovgivning reelt kommer til at sikre den rette implementering af EU's tilgængelighedsdirektiv samt handicapkonventionens artikel 9 om tilgængelighed. Institutet finder derfor, at der bør foretages en evaluering af den kommende lovgivning om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, således at erfaringerne med lovgivningen bliver indsamlet og vurderet efter et passende antal år.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor:

- At Erhvervsministeriet indsætter en bestemmelse i lovforslaget om, at loven efter et vist antal år skal evalueres med henblik på en eventuel revision.

2. ET VIGTIGT SKRIDT FOR LIGEBEHANDLING AF MENNESKER MED HANDICAP

Udkastet til lovforslag implementerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/882/EU af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (tilgængelighedsdirektivet). Direktivet fremmer medlemsstaternes indsats for at leve op til handicapkonventionen, som er tiltrådt af både Danmark og EU.

Handicapkonventionens artikel 9 om retten til tilgængelighed forpligter deltagerstaterne til at træffe passende foranstaltninger med henblik på at sikre, at mennesker med handicap på lige fod med andre har adgang til fysiske omgivelser og transportmuligheder, information og

kommunikation, herunder informations- og kommunikationsteknologi og -systemer, samt øvrige faciliteter og tilbud, der er åbne for eller gives offentligheden.

Retten til tilgængelighed er en nøglerettighed i handicapkonventionen. Konventionen hviler på en anerkendelse af, at tilgængelighed er en grundlæggende forudsætning for, at mennesker med handicap kan leve et selvstændigt liv og deltage fuldt ud i alle livets forhold på lige vilkår med andre. Dette understreges af, at tilgængelighed er en selvstændig rettighed efter artikel 9 og et grundlæggende princip for hele konventionen, jf. handicapkonventionens artikel 3.

Tilgængelighedsforpligtelsen indebærer en forpligtelse til ved generelle tiltag at ændre nogle samfundsmæssige strukturer med henblik på at fjerne de barrierer, der gør, at mennesker med handicap ikke kan deltage i samfundslivet på lige vilkår med andre. De danske myndigheder skal således i videst mulig udstrækning inden for de ressourcer, som er til rådighed, løbende træffe foranstaltninger med henblik på at sikre den fremadskridende fulde virkeliggørelse af retten til tilgængelighed.

Udkastet til lovforslag fastsætter regler om tilgængelighed for udvalgte produkter og tjenester, som blandt andet omfatter computere, smartphones, operativsystemer, e-bøger, betalingsterminaler, penge- og billetautomater, selvbetjeningsautomater til check-in, e-handel, forbrugerorienterede banktjenester og visse elementer i forbindelse med personbefordring med fly, bus, tog og skib, herunder websteder, elektroniske billetter og informationssystemer.

I overensstemmelse med det bagvedliggende direktiv er formålet med udkastet til lovforslag at gøre det nemmere for mennesker med handicap at benytte de pågældende produkter og tjenester på egen hånd. Tilgængelighedskravene skal samtidig gøre det muligt for endnu flere borgere at drage fordel af den teknologiske udvikling (udkastets almindelige bemærkninger pkt. 1).

Instituttet finder det først og fremmest positivt, at regeringen ved implementering af tilgængelighedsdirektivet vil gøre udvalgte produkter og tjenester mere tilgængelige. Udkastet udgør et vigtigt skridt i retningen af at sikre et mere inkluderende samfund, hvor mennesker med handicap kan leve et selvstændigt liv og deltage effektivt i samfundslivet på lige vilkår med andre.

3. DER BØR SIKRES EN SAMLET ADMINISTRATIV KLAGEADGANG

Det følger af lovbemærkningerne til udkastet, at lovforslaget vil udgøre den primære lovgivning i Danmark på området for tilgængelighedskrav for produkter og tjenester. Lovforslaget er derfor udformet som en ny hovedlov, der fastsætter bestemmelser om blandt andet de konkrete tilgængelighedskrav, de erhvervsdrivendes forpligtelser, myndighedernes kontrolbeføjelser og straffebestemmelser m.v. (udkastets almindelige bemærkninger pkt. 2).

For at sikre en udbredt og ensartet efterlevelse af de forpligtelser, der følger af lovforslaget, er det væsentligt at sikre en effektiv håndhævelse af disse krav. Dette understøttes af tilgængelighedsdirektivets artikel 29, stk. 1, hvorefter medlemsstaterne skal sørge for, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i direktivet.

Med udkastet til lovforslag foreslås det, at ansvaret for at føre kontrol med, at de omfattede produkter og tjenester overholder tilgængelighedskravene, er delt mellem flere forskellige myndigheder, henholdsvis Finanstilsynet, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Sikkerhedsstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Energistyrelsen og Trafikstyrelsen (udkastets § 44).

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at det er intentionen, at der skal føres kontrol efter både proaktive og reaktive indsatser, og at den respektive indsats vil afhænge af produkt- eller tjenesteområde samt hvilken myndighed, der er den relevante kontrolmyndighed på området (udkastets almindelige bemærkninger pkt. 3.6.3).

Med udkastet til lovforslag foreslås endvidere, at en forbruger kan indbringe en sag for domstolene eller for den relevante kontrolmyndighed med henblik på at sikre, at loven eller regler fastsat i medfør heraf bliver overholdt (udkastets § 54, stk. 1). Denne bestemmelse implementerer tilgængelighedsdirektivets artikel 29, stk. 2, litra a.

Ifølge bemærkningerne til lovudkastet indebærer den foreslåede bestemmelse, at en forbruger kan anmelde produkter eller tjenesters manglende opfyldelse af tilgængelighedskravene til den relevante kontrolmyndighed. Det vil herefter være op til kontrolmyndigheden at vurdere, om forbrugers anmeldelse giver anledning til en nærmere vurdering af produktet eller tjenesten. Den foreslåede bestemmelse skal desuden være med til at tydeliggøre, at den enkelte forbruger har

mulighed for at indbringe en sag om produkter eller tjenesters manglende tilgængelighed for de danske domstole efter de almindelige regler om civile sager (bemærkningerne til udkastets § 54).

Det er instituttets opfattelse, at de færreste forbrugere, der oplever manglende tilgængelighed ved et produkt eller en tjeneste, vil starte med at indbringe en sag for domstolene henset til, hvor ressourcekrævende det er at være part i en retssag. De fleste forbrugere, der ønsker at indbringe en sag, må således formodes at ville udnytte den administrative klageadgang.

Som det fremgår af ovenstående, vil klager over manglende overholdelse af lovens tilgængelighedskrav skulle behandles af forskellige myndigheder i det offentlige system, alt efter hvilken myndighed der har kontrolansvaret for produktet eller tjenesten. Dette skal ses i sammenhæng med, at kontrolindsatsen forventes at være forskellig fra kontrolmyndighed til kontrolmyndighed, og at det er op til den enkelte kontrolmyndighed at vurdere, om der skal igangsættes en nærmere undersøgelse på baggrund af forbrugerens anmeldelse. På dette grundlag finder instituttet, at der er risiko for, at mulighederne for at få behandlet en klage over tilsidesættelse af tilgængelighedskravene vil variere fra område til område og fra myndighed til myndighed. En sådan uensartet adgang for den enkelte til at få behandlet en klage over manglende tilgængelighed er efter instituttets opfattelse betænkelig.

Hertil kommer, at der efter instituttets opfattelse er en risiko for, at det bliver uigennemskueligt for den enkelte forbruger, hvor man skal klage til. Dels som følge af, at der efter udkastet til lovforslag er seks forskellige kontrolmyndigheder, der skal behandle anmeldelser fra forbrugere inden for deres respektive områder. Dels som følge af, at der på nogle områder vil gælde krav til tilgængelighed i kraft af forskellig lovgivning, hvortil der vil være knyttet forskellige klageinstanser.

På transportområdet vil der for eksempel eksistere krav til tilgængelighed i kraft af EU's passagerrettighedsforordninger¹,

¹ Passagerrettighedsforordningerne omfatter blandt andet Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91; Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2006 af 5. juli 2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly;

webtilgængelighedsloven² og den kommende lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester. Oplever en forbruger eksempelvis manglende tilgængelighed i forbindelse med en rejse med bus, kan den korrekte instans at rette en klage til efter omstændighederne være Ankenævnet for Bus, Tog og Metro, Færdselsstyrelsen, Trafikstyrelsen eller Digitaliseringsstyrelsen.

En sådan uklarhed med hensyn til, hvilken myndighed der er den korrekte kontrolinstans, kan udgøre en barriere for, at den enkelte forbruger udnytter sin adgang til at indbringe en sag om manglende tilgængelighed. Derved kan der ske en svækkelse af den effektive håndhævelse samt incitamentet til at efterleve lovgivningen.

Instituttet finder derfor, at der bør etableres et samlet administrativt klageorgan for klager over manglende tilgængelighed til produkter og tjenester. Et samlet administrativt klageorgan vil kunne sikre en ensartet praksis og sagsbehandling samt gøre det gennemskueligt og tilgængeligt for forbrugerne at indbringe sager om manglende tilgængelighed.

I tilknytning hertil anbefaler instituttet, at afgørelser truffet i henhold til den kommende lovgivning bliver offentliggjort i anonymiseret form. En offentliggjort praksis vil gøre det muligt at følge udviklingen med hensyn til omfanget og arten af sager om manglende tilgængelighed til produkter og tjenester.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at regeringen etablerer et samlet administrativt klageorgan for klager over manglende tilgængelighed til produkter og tjenester.

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 181/2011 af 16. februar 2011 om buspassagerers rettigheder; Kommissionens forordning EU Nr. 1300/2014 af 18. november 2014 om den tekniske specifikation for interoperabilitet gældende for tilgængelighed for handicappede og bevægelseshæmmede personer i EU's jernbanesystem og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser.

² Lov nr. 692 af 8. juni 2018 om tilgængelighed af offentlige organers websteder og mobilapplikationer.

4. DER BØR INDFØRES EN PLIGT TIL OVERHOLDELSE AF EKSISTERENDE TILGÆNGELIGHEDSKRAV I HANDICAPDISKRIMINATIONSLOVEN

Tilgængelighed er som nævnt en grundlæggende forudsætning for, at mennesker med handicap kan leve et selvstændigt liv og deltage fuldt ud i samfundslivet på lige vilkår med andre. Derfor består der også en nær sammenhæng mellem statens forpligtelse til gradvist at gøre samfundets strukturer mere tilgængelige og statens forpligtelse til at sikre beskyttelse mod diskrimination. I nogle situationer kan manglende tilgængelighed være så indgribende i den enkeltes tilværelse, at den manglende adgang kan anses for diskrimination på grund af handicap.³

FN's Handicapkomité har i sin generelle kommentar til handicapkonventionens artikel 9 om tilgængelighed blandt andet udtalt, at forbuddet mod diskrimination på grund af handicap i staternes nationale lovgivning skal omfatte situationer, hvor manglende tilgængelighed har forhindret en person med handicap i at få adgang til en tjenesteydelse eller en facilitet, som er åben for offentligheden, såfremt den pågældende tjenesteydelse eller facilitet blev etableret efter indførelse af relevante tilgængelighedsstandarder.⁴

Tilgængelighed er imidlertid eksplicit undtaget fra forbuddet mod diskrimination på grund af handicap i den danske lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap (handicapdiskriminationsloven).⁵ Det betyder blandt andet, at der ikke er adgang til at klage til Ligebehandlingsnævnet over manglende overholdelse af eksisterende tilgængelighedskrav. Sådanne klager kan alene rettes til de klageinstanser, der knytter sig til den sektor, hvor man har oplevet den manglende tilgængelighed. Ved manglende opfyldelse af de kommende tilgængelighedskrav til produkter og tjenester er forbrugerne således henvist til de relevante myndigheder på disse områder.

Muligheden for at klage til Ligebehandlingsnævnet og adgangen til at klage til den myndighed, der har ansvaret for et givent produkt- eller tjenesteområde, kan imidlertid ikke sidestilles. En klage til den ressortansvarlige myndighed vil alene vedrøre, om tilgængelighedskravene efter den kommende lovgivning er overholdt,

³ FN's Handicapkomité (2014), General Comment No. 2, Article 9: Accessibility, CRPD/C/ GC/2, para. 13, 23 og 34.

⁴ FN's Handicapkomité (2014), General Comment No. 2, Article 9: Accessibility, CRPD/C/ GC/2, para. 31.

⁵ Lov nr. 688 af 8. juni 2018 om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap (handicapdiskriminationsloven) § 3.

men ikke spørgsmålet om, hvorvidt den enkelte forbruger har været udsat for ulovlig forskelsbehandling, Den pågældende myndighed vil heller ikke have de samme reaktionsmidler som Ligebehandlingsnævnet. Ligebehandlingsnævnet har kompetence til at afgøre, om den enkelte borger har været udsat for ulovlig forskelsbehandling, og såfremt det er tilfældet, kan nævnet tilkende vedkommende en godtgørelse.⁶

Formålet med diskriminationsforbuddet er at afskaffe barrierer for mennesker med handicaps deltagelse og inklusion i samfundet. Adgangsbegrænsninger i form af tilsidesættelse af eksisterende tilgængelighedskrav udgør i den forbindelse en massiv barriere. Netop derfor er det centralt at sikre en effektiv retlig beskyttelse mod denne form for diskrimination.

Hvis Ligebehandlingsnævnet får kompetence til at behandle sager om manglende overholdelse af eksisterende tilgængelighedskrav, betyder det, at enkeltpersoner kan få en anerkendelse af, at de har været udsat for en individuel krænkelse. En sådan kompetence vil desuden bidrage til en øget bevidsthed om retten til tilgængelighed og lige muligheder for mennesker med handicap.

Instituttet bemærker hertil, at det følger af lov om Ligebehandlingsnævnet § 4, at nævnet er afskåret fra at behandle klager, der kan indbringes for en anden forvaltningsmyndighed, før denne har truffet afgørelse i sagen. Muligheden for at klage til Ligebehandlingsnævnet over manglende tilgængelighed kommer således ikke til at være et alternativ til klageadgangene inden for de enkelte sektorer, men en efterfølgende mulighed for at få prøvet spørgsmålet om forskelsbehandling. De ressortansvarlige myndigheder vil således forinden have taget stilling til, om tilgængelighedskravene har været tilsidesat eller ej.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at regeringen tager initiativ til at indføre en pligt til overholdelse af eksisterende tilgængelighedskrav i handicapdiskriminationsloven.

5. DER BØR INDSÆTTES EN EVALUERINGSBESTEMMELSE

Med udkastet til lovforslag er der tale om implementering af et EU-direktiv, der står centralt i forhold til gennemførelse og efterlevelse af FN's Handicapkonvention og som givetvis kommer til at få stor betydning på ligebehandlingsområdet.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 2. oktober 2016 af lov om Ligebehandlingsnævnet § 1 og § 2.

Handicapkonventionens artikel 9 omfatter en forpligtelse til løbende at arbejde for at identificere og afskaffe hindringer og barrierer for tilgængelighed. I den forbindelse er det væsentligt at være opmærksom på, at retten til tilgængelighed ikke er en statisk størrelse, men en rettighed, der skal forstås i sammenhæng med samfundets generelle udvikling. De barrierer, der hæmmer mennesker med handicaps adgang til samfundsmæssige strukturer, kan ændre sig med tiden, og derfor er det vigtigt vedvarende at arbejde for tilgængelighed i takt med samfundets udvikling. Det er særligt tydeligt i forhold til den teknologiske udvikling og de nye muligheder og udfordringer, der følger med denne. Ny teknologi kan både være med til at nedbryde barrierer og samtidig skabe nye barrierer for mennesker med handicap.

Derfor er det efter instituttets opfattelse afgørende at monitorere, om den nye lovgivning reelt kommer til at sikre den rette implementering af EU's tilgængelighedsdirektiv samt handicapkonventionens artikel 9. I den forbindelse vil det være væsentligt at se, om den nye lovgivning medfører uklarheder, om den indeholder uhensigtsmæssige afgrænsninger, og om myndighedernes kontrol og håndhævelse er ensartet og tilstrækkelig effektiv. Ligeledes vil det være nærliggende løbende at overveje, om lovens anvendelsesområde med fordel kan udvides, herunder om tilgængelighedskravene kan udbredes til andre produkter og tjenester end de på nuværende tidspunkt omfattede.

Instituttet finder derfor, at der bør foretages en evaluering af den kommende lovgivning om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester, således at erfaringerne med lovgivningen bliver indsamlet og vurderet efter et passende antal år, og der på baggrund heraf kan foreslås justeringer af lovgivningen.

En sådan national evaluering kan eventuelt tænkes ind i forhold til den monitoreringsproces på EU-niveau, der er fastlagt i tilgængelighedsdirektivets artikel 33. I henhold til denne bestemmelse forelægger Kommissionen senest den 28. juni 2030 og derefter hvert femte år en rapport om anvendelsen af tilgængelighedsdirektivet for Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Disse rapporter skal blandt andet omhandle udviklingen i tilgængeligheden af produkter og tjenester samt direktivets virkninger for erhvervsdrivende og for mennesker med handicap. Medlemsstaterne skal i den forbindelse meddele Kommissionen alle oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udarbejde sådanne rapporter. Rapporterne skal tage hensyn til synspunkterne hos såvel de erhvervsdrivende som relevante

organisationer, herunder organisationer, der repræsenterer mennesker med handicap.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Erhvervsministeriet indsætter en bestemmelse i lovforslaget om, at loven efter et vist antal år skal evalueres med henblik på en eventuel revision.

Der henvises til styrelsens j.nr. EMN-00-01-000017.

Med venlig hilsen

Mette Gaardsted Frandsen

JURIDISK RÅDGIVER

From: Lisbet Lykke Holm <lisbet.holm@cph.dk>
Sent: 24-11-2021 15:12:19 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Att.: Anders Holt, Sikkerhedsstyrelsen

Vedhæftet følger Københavns Lufthavne A/S' brev i anledning af Sikkerhedsstyrelsens høring af 15. oktober 2021 (j.nr. EMN-00-01-000017) over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Best regards

Lisbet Lykke Holm

Senior Legal Counsel

Mobile: +45 53 55 13 88

E-mail: lisbet.holm@cph.dk

Københavns Lufthavne A/S

Lufthavnsvboulevarden 6, 2770 Kastrup, CVR: 14 70 72 04, Phone: +45 32 31 32 31

cph.dk

Copenhagen Airports

– Let's travel together to a better tomorrow

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg

Københavns Lufthavne A/S
Box 74
Lufthavnsboulevarden 6
2770 Kastrup
www.cph.dk

Tlf.: +45 32 31 32 31
Fax: +45 32 31 31 00
E-mail: cph@cph.dk
CVR: 14 70 72 04

Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester – j.nr. EMN-00-01-000017

København, 24. november 2021

Københavns Lufthavne A/S (CPH) har ved brev af 15. oktober 2021 modtaget udkast til ovennævnte lovforslag i høring.

CPH skal i denne anledning komme med følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger:

CPH værdsætter indledningsvist, at det tydeligt fremgår af lovforslaget, at tilgængelighedsdirektivet (2019/882/EU) og lovforslaget, som implementerer dele af direktivet, er et supplement til gældende EU-forordning nr. 1107/2006 om handicappede og bevægelseshæmmede personers rettigheder, når de rejser med fly.

CPH har noteret sig, at samtlige selvbetjeningsautomater på lufthavnens område er omfattet af den lange overgangsperiode på op til 20 år fra anskaffelsesdato, da mange af disse maskiner har lang levetid og er omkostningskrævende.

CPH ser frem til, at der efter lovens ikrafttrædelse vil ske en undersøgelse af lovens konsekvenser, herunder de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, da loven stiller store krav til omstilling, innovation og produktion.

For så vidt angår de sensoriske krav til selvbetjeningsautomaterne/terminalerne i bilag 1, afdeling 2 synes de forholdsvis generelle og svære at navigere efter i relation til overholdelse og økonomiske konsekvenser. CPH skal i denne anledning anbefale, at der vil blive udstedt bekendtgørelser eller på anden vis vejledning herom inden 28. juni 2025.

Konkrete bemærkninger:

Ad § 1, stk. 1, 3) c) Selvbetjeningsmaskiner til check-in

CPH skal for så vidt angår check-in maskinerne i lufthavnen anbefale, at ansvarsfordelingen mellem luftfartsselskaber og lufthavne fremgår tydeligt, da det typisk er lufthavne, der anskaffer selve maskinen, mens brugerinterfaces/software leveres specifikt af de enkelte luftfartsselskaber.

Ad § 1, stk. 2, 3) a) om websteder:

CPH skal anbefale, at kravene hertil vil følge de krav, som allerede anvendes i dag af offentlige myndigheder til håndhævelse af lov om webtilgængelighed. Dette skyldes, at brugerne allerede kender til disse krav, og at der således opnås en vis ensartethed, hvilket letter brugen og medfører, at CPH allerede nu

kan forberede sine websteder med henblik på overholdelse af lovens krav til hjemmesider, som skal være på plads den 28. juni 2025 i henhold til lovforslagets § 58, stk. 1.

Ad § 1, stk. 2, 3) e) Interaktive selvbetjeningsterminaler

CPH har noteret sig, at de mange informationsskærme på lufthavnens område om bl.a. ankomst- og afrejsetider, gates m.m, ikke er omfattet af tilgængelighedskravene, da de ikke er interaktive. Der kræves ikke en aktiv handling af passageren eller andre personer i lufthavnen.

Det synes imidlertid uklart og kunne præciseres, hvordan selve informations-tjenesten om transporttjenester, herunder rejseinformation i realtid, § 1, stk. 2, 3) d), jr. Bilag 1, afd. 3 mere præcist kan overholdes i praksis.

Ad § 1, stk. 2, 3) 6) om e-handelstjenester

CPH skal anbefale, at det præciseres om denne bestemmelse udelukkende relaterer sig til e-handel af transporttjenester, eller også kan dække e-handel med f.eks. tax free varer, parkeringsservice eller andet, man allerede nu og i fremtiden kan købe i en lufthavn, hvor passageren inden rejsen køber produkterne på nettet.

Ad § 15, stk. 1 og § 33 om Fabrikantens og Tjenesteyderens forpligtelser

Det følger af § 15, at Fabrikanten skal sikre, at produktet er designet og fremstillet i overensstemmelse med lovens krav, når produkterne bringes i omsætning, samt ifølge § 33, at Tjenesteyderen skal sikre, at de tjenester, som pågældende leverer, er i overensstemmelse med kravene i loven.

CPH skal i den anledning anbefale, at det præciseres, om lufthavnen i relation til selvbetjeningsautomater, har en undersøgelsespligt over for fabrikanten for så vidt angår lovens tekniske krav.

CPH imødeser Sikkerhedsstyrelsens høringsnotat, som forhåbentligt kan af-dække ovennævnte bemærkninger og fortolkningsspørgsmål. Hvis Sikkerhedsstyrelsen har bemærkninger eller opklarende spørgsmål til dette høringsbrev, bedes I kontakte Lisbet Lykke Holm på lisbet.holm@cph.dk

Med venlig hilsen

Susanne Rose Plum

Senior Director, Head of Passenger Journey Experience

From: byggeprojekt <byggeprojekt@m.dk>
Sent: 25-11-2021 13:41:26 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: VS: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Til Sikkerhedsstyrelsen

Metroselskabet og Hovedstadens Letbane har ingen bemærkninger til udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Med venlig hilsen

Mette Juul Petersen
Chefkonsulent

Metroselskabet og Hovedstadens Letbane
Metrovej 5
DK-2300 København S

T +45 3311 1700
M +45 7242 4663
E mjp@m.dk

Mere end 2 millioner passagerer kører med metroen hver uge, og vi bygger flere metro- og letbanestationer, der skaber nye forbindelser og muligheder i Hovedstaden.

Læs mere på m.dk og dinletbane.dk

Fra: Anders Holt <anho@sik.dk>
Sendt: 15. oktober 2021 11:44
Cc: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Emne: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Hermed fremsendes høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Sikkerhedsstyrelsen anmoder om, at eventuelle bemærkninger sendes til sik@sik.dk senest den 26. november 2021.

Venlig hilsen

Anders Holt
Specialkonsulent

Mobil: 25431636

E-mail: anho@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg
Tlf.: +45 33 73 20 00

www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig. Hvis ikke du er den rette modtager, bedes du venligst omgående kontakte os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

From: Tina Cort Pedersen <TCP@moviatrafik.dk>
Sent: 22-11-2021 11:12:17 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Subject: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Til Sikkerhedsstyrelsen;

Movia har modtaget nedenstående lovforslag i høring.

Movia støtter en minimumsimplementering af tilgængelighedsdirektivet, sådan som der er lagt op til med lovforslaget. Vi opfordrer samtidig til, at der i lyset af reglernes kompleksitet, tages hensyn til at der er behov for grundig information og vejledning fra de respektive ressortmyndigheder i meget god tid, inden reglerne får virkning. Investeringer i systemer, terminaler, automater m.v. er forbundet med store omkostninger for trafikvirksomhederne, og der er derfor behov for at kende de præcise krav i god tid.

Vi vil samtidig opfordre til, at der i større udstrækning indarbejdes eksempler i lovforslaget, der kan illustrere anvendelsen af reglerne.

Vi har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Generelt om anvendelsesområdet i forhold til trafiksselskabernes tjenester

Vi har gennemgået lovforslaget, og det er vores umiddelbare forståelse af lovforslaget og direktivet, at tjenester udbudt af Movia og de øvrige regionale trafiksselskaber (jf. lov om trafiksselskaber), isoleret set, kun i begrænset omfang vil være omfattet af loven.

Denne opfattelse er baseret på, at Movias tjenester i form af bustrafik og togtrafik (udført af Lokaltog A/S) vil udgøre "transporttjenester i byer og forstæder, henholdsvis regionale transporttjenester", jf. definitionerne i lovforslagets § 3 nr. 31) og 32), jf. definitionerne i direktiv 2012/34/EU. Movias tjenester er dermed generelt ikke omfattet af lovforslaget, men vil alene være underlagt lovforslagets § 1, stk. 2, nr. 3 litra e) om krav til "interaktive selvbetjeningsterminaler". Hvis Sikkerhedsstyrelsen er af en anden opfattelse, hører vi det gerne.

Ad § 1, stk. 2, nr. 3 litra e) – "Interaktive selvbetjeningsterminaler" installeret som en integreret del af køretøjet"

Det forekommer ikke klart, hvad der forstås ved begrebet "interaktive selvbetjeningsterminaler", da dette ikke er defineret i lovforslaget eller direktivet. I § 1, stk. 1, nr. 3, litra d) bruges begrebet "selvbetjeningsterminaler, der leverer oplysninger". Det er uklart, om begrebet skal forstås på samme måde i de to bestemmelser, således at begrebet anvendes på samme måde? Det kan med fordel tydeliggøres eller eksemplificeres, hvad der menes med "interaktive selvbetjeningsterminaler" i lovens forstand.

Samtidig opfordrer vi til, at det præciseres, hvornår en interaktiv selvbetjeningsterminal skal anses for at være en "integreret del af køretøjet". Hvis en selvbetjeningsterminal er eftermonteret og kan udskiftes, hvilket normalt vil være tilfældet for sådanne terminaler, skal den da anses for at være en integreret del af køretøjet i lovens forstand (eksempelvis en kortlæser til check ind/ud af rejsekort - forudsat at en sådan udgør en "interaktiv selvbetjeningsterminal")?.

Ad § 1, stk. 2:

I lovforslagets side 92, tredje afsnit, synes der at være en forkert henvisning til direktivet;

"Det foreslåede stk. 2, nr. 3, litra e, har til formål at implementere tilgængelighedsdirektivets artikel 2, stk. 2, litra c, pkt. iv, og vil medføre, at interaktive selvbetjeningsterminaler på Den Europæiske Unions område, når de indgår som element til personbefordring med fly, bus, tog og skib, omfattes af loven..."

Vi antager, at henvisningen skal være til artikel 2, stk. 2, litra c, pkt. v.

-
Ad § 1, stk. 1, nr. 3 litra c)

Det fremgår s. 86, at *"eksempler på selvbetjeningsautomater til check-in, der leverer tjenester omfattet af loven, er check-in automater i lufthavne, hvor forbrugeren tjekker sig selv og sin bagage ind inden flyafgang og rejsekort check-in terminaler på tog- og busstationer og i busser m.v."*

-
Standere til rejsekort check-in vil imidlertid efter Movias forståelse ikke være omfattet af loven, når de er monteret inde i det rullende materiel, (jf. § 1, stk. 3, nr. 3), idet Movias tjenester udgør "transporttjenester i byer og forstæder og regionale transporttjenester" og dermed alene er underlagt litra e). Det vil sige, at rejsekort standere ikke er omfattet, når de er monteret inde i busser og tog, når der er tale om tjenester i byer og regioner. Såfremt det er korrekt forstået, foreslår vi at det præciseres, for at undgå tvivl om betydningen af bemærkningerne.

-
Ad § 7

Det følger af § 7, at tilgængelighedskravene kun skal opfyldes, hvis de ikke kræver væsentlige ændringer af produktet eller tjenestens grundegenskaber eller udgør en uforholdsmæssig stor byrde for den erhvervsdrivende. Erhvervsdrivende, der modtager finansiering fra andre offentlige eller private kilder end egne midler til at forbedre tilgængeligheden ved et produkt eller en tjeneste, kan dog i henhold til stk. 2 ikke påberåbe sig, at overholdelse af tilgængelighedskravene vil medføre en uforholdsmæssig stor byrde, jf. stk. 1, nr. 2.

Det forekommer ikke ganske klart, hvad rækkevidden af denne bestemmelse er. Vil det for eksempel betyde, at et trafikselskab, hvis drift i henhold til lov om trafikselskaber, generelt er finansieret af kommuner og regioner, ikke vil kunne påberåbe sig bestemmelsen?

Ad § 58, stk. 4:

Vi er usikre på, hvordan undtagelsen i § 58, stk. 4 skal forstås i relation til overgangsperioden for selvbetjeningsterminaler. Vi forstår bestemmelsen sådan, at såfremt en terminal er ibrugtaget i f.eks. 2008, så vil den senest i 2028 skulle leve op til tilgængelighedskravene, da dette er 20 år efter ibrugtagningen. Kan det bekræftes? Også her vil det være hensigtsmæssigt at indarbejde eksempler.

Med venlig hilsen

Tina Cort Pedersen

Chefkonsulent

Direktionssekretariat, Kommerciel og Kunder

Trafikselskabet Movia, Gammel Køge Landevej 3, DK-2500, Valby

Tlf. dir.: +45 36 13 18 94, TCP@moviatrafik.dk

Fra: Anders Holt <anho@sik.dk>

Sendt: 15. oktober 2021 11:44

Cc: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>

Emne: Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Hermed fremsendes høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Sikkerhedsstyrelsen anmoder om, at eventuelle bemærkninger sendes til sik@sik.dk senest den 26. november 2021.

Venlig hilsen

Anders Holt

Specialkonsulent

SIKKERHEDSSTYRELSEN

Mobil: 25431636

E-mail: anho@sik.dk

Sikkerhedsstyrelsen

Esbjerg Brygge 30

6700 Esbjerg

Tlf.: +45 33 73 20 00

www.sik.dk

Denne e-mail og enhver vedhæftet fil er fortrolig. Hvis ikke du er den rette modtager, bedes du venligst omgående kontakte os og derefter slette e-mailen og enhver vedhæftet fil. På forhånd tak.

From: Anders Aaselund Høier <ah@rejsekort.dk>
Sent: 26-11-2021 11:56:35 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>; Anders Holt <anho@sik.dk>; Karin Karstens Mølhøve <kam@sik.dk>
Subject: Høringssvar på udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Vedhæftet høringssvar på udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Med venlig hilsen/Best regards,

Anders Aaselund Høier
Chefjurist

Mob: +45 22 14 93 59
E-mail: ah@rejsekort.dk

Rejsekort & Rejseplan A/S • Automatikvej 1,1 • DK-2860 Søborg • CVR: 27332072 • EAN 5790002107214

This e-mail and any attachments may contain confidential information and is the property of Rejsekort & Rejseplan A/S. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail and delete the e-mail, do not retain copies.

Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg

Att.: Anders Holt og Karin Møllehave
anho@sik.dk og kam@sik.dk samt sik@sik.dk

26. november 2021

Anders Aaselund Høier

Tlf.: 22 14 93 59

ah@rejsekort.dk

Rejsekort & Rejseplan A/S bemærkninger til høring vedr. udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Sikkerhedsstyrelsen har i høringsbrev af 15. oktober 2021 anmodet om Rejsekort & Rejseplan A/S bemærkninger til høring vedr. forslag til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester.

Rejsekort & Rejseplan A/S har følgende bemærkninger.

Det er særdeles vigtigt at gøre det nemmere for personer med handicap og andre funktionsbegrænsninger at deltage i samfundet, og Rejsekort & Rejseplan A/S byder implementeringen af EU's tilgængelighedsdirektiv velkommen.

Lovforslaget er omfattende og vil medføre store omkostninger såvel som byrder for alle involverede. Sammen med bestemmelsernes kompleksitet understreger dette behovet for, at der så tidligt som muligt er adgang til grundig vejledning fra relevante myndigheder.

Det angives i § 58, stk. 4, at *"selvbetjeningsterminaler... som lovligt er anvendt til levering af tjenester før den 28. juni 2025, kan fortsat anvendes til levering af lignende tjenester indtil slutningen af terminalernes økonomiske levetid og senest 20 år efter ibrugtagning."* Det synes uklart, om bestemmelsen skal forstås således, at 20 år efter ibrugtagning kan være før d. 28. juni 2025 (såfremt ibrugtagningen er påbegyndt i fx 2003)?

Det anføres i de specielle bemærkninger til § 58, stk. 4, at *"Ved anvendelse af selvbetjeningsterminalerne indtil udløbet af deres økonomiske levetid forstås, at overgangsordningen i stk. 4 ikke længere finder anvendelse, hvis terminalen udskiftes som følge af f.eks. skade, almindelig slid eller manglende it-understøttelse."* Desuden at *"Den foreslåede bestemmelse i stk. 4 udvider således undtagelsen i det foreslåede stk. 2. I lyset af selvbetjeningsterminalers generelle priser og livslange cyklusser findes det i overensstemmelse med direktivets præambelbetragtning nr. 101 hensigtsmæssigt at udnytte muligheden for en længere overgangsordning for sådanne produkter."*

Lovudkastet har fokus på selvbetjeningsterminalers generelle priser og livslange cyklusser, men § 58, stk. 4 tager alene afsæt i den enkelte terminal. Hvis en enkelt terminal skal udskiftes fx pga. hærverk, skal udskiftningen finde sted med en terminal, der opfylder kravene i lovudkastet. Dvs. at én terminal kan medføre, at udvikling, design, godkendelser m.v. og det samlede produktionsapparatet skal omstilles eller, at der skal køre en parallel produktionslinje. Der vil derfor reelt ikke være tale om en længere overgangsordning end den, der er angivet i stk. 2, dvs. 28. juni 2030. Derimod vil der være tale om en længere overgangsordning, hvis der tages udgangspunkt i de ibrugtagne selvbetjeningsterminaler som helhed, dvs. som netværk/system. Fx ved at lade den senest ibrugtagne selvbetjeningsterminal før 28. juni 2025 være styrende for, hvornår samtlige selvbetjeningsterminaler senest skal være udskiftet. Dvs., såfremt den senest ibrugtagne selvbetjeningsterminal er ibrugtaget fx d. 14. september 2022, skal samtlige selvbetjeningsterminaler leve op til lovkravene senest d. 14. september 2042.

Alternativt bør det blive præciseret i bemærkningerne, at den situation, hvor udskiftning af én selvbetjeningsterminal måtte føre til et helt nyt netværk/system af selvbetjeningsterminaler, kan være omfattet af undtagelsen i § 7, stk. 1, nr. 2, om proportionalitet og uforholdsmæssige store byrder.

Med venlig hilsen

Anders Aaselund Høier

Chefjurist

From: Jakob Henrik Juul <jhj@teleindu.dk>
Sent: 01-12-2021 12:59:03 (UTC +01)
To: Sikkerhedsstyrelsen Hovedpostkasse (SIK) <sik@sik.dk>
Cc: Anders Holt <anho@sik.dk>; Jakob Willer <jw@teleindu.dk>
Subject: Høring om udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester - implementering af tilgængelighedsdirektivet

Til Sikkerhedsstyrelsen

Vedhæftet TI's bemærkninger til høring om udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester - implementering af tilgængelighedsdirektivet.

TI støtter i øvrigt op om og henholder sig til høringssvaret fra Dansk Erhverv, som vil blive eftersendt som bilag.

Med venlig hilsen

Jakob Juul
Chefkonsulent, Teleindustrien
e-mail: jhj@teleindu.dk
Mobil: 2133 3404

**Sikkerhedsstyrelsen
Esbjerg Brygge 30
6700 Esbjerg**

Email: sik@sik.dk

01.12.2021

Høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester

Teleindustrien (TI) har den 15. oktober 2021 modtaget høring over udkast til lov om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester. TI takker for muligheden for at afgive bemærkninger til lovforslaget.

TI er generelt bekymret for de betydelige økonomiske og administrative byrder, som lovforslaget kan have for telebranchen. Der synes at være betydelig uklarhed om, hvilke konsekvenser lovforslaget vil have for e-handelstjenester og for elektroniske kommunikationstjenester, hvor vejledninger og standarder først udarbejdes efter vedtagelsen af den foreslåede lov.

TI kan i øvrigt støtte op om og henholde sig til høringssvaret fra Dansk Erhverv, som er vedlagt som bilag.

Ti skal afslutningsvis opfordre til, at Sikkerhedsstyrelsen inddrager telebranchen og relevante aktører i forhold til den konkrete udmøntning af reglerne på området.

Med venlig hilsen

Jakob Willer
Direktør